ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրշ. վեցամսեայ 30 դրշ. Եռամսեայ 20 դրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 դրշ. Վեցամսեայ 40 դրշ. Եռամսեայ 25 դրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ

ԹԵՐԹԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 399

"ԾԱՂԻԿ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

14 ՅՈՒԼԻՍ 1902 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԵՐԿՈՒ ՏԻՊԱՐՆԵՐ

Երկուքն ալ ուսուցիչ, բայց ոչ ուսուցչի տիպարներ։ Սա արձակուրդի օրհնեալ եղանակին, ուսուցիչ-զբօսաշրջիկներու ամբողջ երամակ մը կը թափառի դաշտաներու մէջ, մէկ քաղաքէն միւսը։ Ի՞նչ, կը կարծէիք թէ զբօսաշրջիկութիւնը միայն Եւրոպացւոց ժեռնչներն է։ Ամենեւին, ձեզի ի՞նչ թէ Եւրոպայի զբօսաշրջիկները քմահաճոյքի համար կը պտտին եղեր, մինչ մերինները . . . ի խնդիր թափուր պաշտօններու, կը բաւէ որ երկուքնին ալ կը պտտին։

Ահա ճիշդ այդ մեր զբօսաշրջիկներէն երկու հատը տեսնելու պատիւը ունեցայ քանի մը օր առաջ, մեր տունը, իրարու ետեւէ, երկու տիպարներ։ եւ, եթէ քիչ մը համբերութիւնը ունենաք զիս մտիկ ընելու, պիտի ըսեմ նաեւ թէ ինչի՞ տիպարներ։

Ամառ առտու մըն է։ Հազիւ թէ նախաճաշս ըրած ու դէպի պարտէզ ուղղուած եմ, շուք մը փնտռելու, դուռը կը զարնուի։

Երկայնահասակ, մօրուսաւոր, թուխ մարդ մը զիս կը հարցնէ սպասուհիին ու անոր «հոս է» պատասխանին վրայ ներս մտնելով դէպ ի ինծի կ'ուղղուի քիչ մը երկիւղած քայլերով, հաւնստ ձեւով մը ինծի նայելով ամէն մէկ քայլին։ Ջեմ ճանչնար զինքը։

—Որո՞ւ հետ պատիւ ունիմ խօսելու արդեօք, կ'ըսեմ բարեւելէ յետոյ։

—Տիգրան Յովսէփեան, հայ. լեզուի ուսուցիչ Բ. . . ի հայ վարժարանին, կը պատասխանէ, թափած ճիգերուն անդնահատելի մնալէն յուսաբեկ։ Ալ այս տարի վերջապէս ձգեցի Բ... ապերախտ մարդիկը, կը յարէ յետոյ, եւ նոր պաշտօն մը փնտռելու պտոյտիս մէջ պատահաբար հոսկէ կանցնիմ։ Բարեբաղդ դիպուածով մը «Ծաղիկ»ի օգտաշատ էջերուն մէջ, մեր հիացումը գրաւող «Փայլակ»ին հոս ըլլալը իմացայ եւ չուղեցի զինքը անձամբ տեսած ըլլալու երջանկութենէն զրկել ինքզինքս։ Հո՞ս է Պ. Փայլակը։

—Այո՛ ես . . .

—Եղբա՞յրն էք։

—Որո՞ւ։

—Պ. Փայլակին։

—Ոչ, ես ինքս եմ . . .

—Դո՞ւք . . . Փայլա՞կը

Եւ այնպիսի զարմանքոտ հիացումով մը երեսս կը նայի որ, կը զուշակեմ թէ մարդը սովորական մարդէ տարբեր էակ մը երեւակայած էր մտքին մէջէն Փայլակը։

—Այո՛ ես։

—Հաճեցէք ընդունիլ իմ ամենախորին շնորհակալութիւններս ու յարգանքներս, հաւատացէք որ ճշմարիտ բարիք մըն էք մեր գրականութեան համար։ Եւ երբ այս տարիքին մէջ այսքան կը փայլիք, հապա՝ ե՞տքը . . .

—Շնորհակալ եմ, ձեր ազնուութիւնն է։

Մարդը չուզեր կենալ սակայն, պզտիկ քարոզ մը մտիկ կ'ընեմ, որու պահուն Զօհրապն ու Սիպիլը շատ վար մնացած կը տեսնեմ ինքզինքս։

Վերջը հարցուփորձ մը կը սկսի, որու միջոցին անծայր յանկերգ մըն է «բիւր ներողութիւն»ը։

Մարդուկը բարեկիրթ ու յարգական ձեւ մը առնելու համար ամէն ատեն կարդացած քարոզին բոլոր խազերը իր վրայ կը ջանայ ամփոփել. ոտքերը իրարու քով, ձեռքերը ծունկերուն վրայ միացած, հարցումներ կ'ընէ ինծի, բերանարաց սպասելով պատասխանին։ Պոլսոյ զրոյները կը հարցնէ։ Ի՞նչ մեղքս պահեմ այսքան մեծցած ըլլալս առաջին անգամ կը տեսնեմ ես ալ ու քիչ մը կ'ըմբոշխնեմ այդ առժամանակեայ մեծութիւնը, կը նետեմ, չճանչցածս չմնար գրիչ չարժողներէն։

Մարդը, հետզհետէ ալ աւելի հիացիկ, մտիկ կ'ընէ։

—«Ծաղիկ»ին տպարանը աղուո՞ր է կ'ըսէ։

—Մօ՞ռք է աղուորն ալ, դժուար պիտի ըլլար ձեզի այդպիսի շէնք մը երեւակայել։ մարմարիոնէ փայլուն, ընդարձակ սրբանոներու շարք մը ամբողջ դրաշարներու համար, իսկ տնօրէնութեան սենեակը, հրաշալիք մը իր տեսակին մէջ, ճոխ, լայն ու ընդարձակ, չքեղապէս կահաւորուած։

—Բնականաբար, կ'ըսէ մարդը գլուխը ծռելով, ձեզի պէս անձնաւորութիւններ տարբեր տեղ մը պիտի չզիջանէին ընաւ ոտք կոխել։

Վերջ ի վերջոյ այս ամէն բան կլլող միամտութենէն ալ ձանձրացած, վերջ տալ կ'ուզեմ մեր entrevueին։

Ծառերուն տակէն դէպի դուռը քալած ատենս՝—Առողջական տեսակէտով անհրաժեշտ դտնելնուդ համար եկած էք անչուշտ հոս, եթէ ոչ, բնական է հոս գըրելու նիւթ չկայ ձեզի համար, չպիտի կրնաք բան մը դտնել, ի՞նչ կայ դաւառը, նուաստս ալ երբեմն կ'ուզեմ գրել, բայց նիւթ դտնել անկարելի կ'ըլլայ. առանց նիւթի ինչպէս գրել։

—Իրաւունք ունիք։

Եւ իր ամենախորին յարգանքները մատուցանելէ ետքը, դասը գիտցող աղու մը պէս գլուխը վեր առած, կը մեկնի այս միամտութեան տիպարը, առանց անչուշտ մտքէն անցընելու որ ինքը արդէն նիւթ մը եղած էր ինծի, «Ծաղիկ»ի ընթերցողները քիչ մը խնդացնելու։

* * *

Կէս օրուան ճաշէն յետոյ պզտիկ sieste մը ընելու համար սենեակս քաշուած եմ, երբ դուռս կը զարնեն.

—Այցելու մը, կ'ըսէ սպասուհին։

Հիւրանոց կը մտնեմ ու անծանօթի մը հետ դէմ առ դէմ կը գտնեմ ինքզինքս դարձեալ։

Արեւէն այրած դէմքով, դեղինի վրայ կարճահասակ մըն է այս անդամ անծանօթս, որ բերանը բանալուն պէս դասատու ըլլալը կը հասկցնէ ինծի։ Ասիկա միւսին չնմանիր սակայն. խրոխտ ու ինքնահաւան ձեւով մը, ոտքը ոտքին վրայ նետելով։

—Եթէ լրագիր կը թղթատէք, անուշս անչուշտ ծանօթ է ձեզի, Մարկոս Նախամարդեան։ (Բիչ մը առաջուան խեղճուկ ու միամիտ դասատուին յարգական ձեւերուն համը դեռ բերանս ըլլալուն, այս քիչ մը զիս բանի տեղ չդնելու ձեւերը ջիղերուս կը դպչին։ Ի՞նչ ընես սակայն, հիւր է վերջապէս։ Ցանձնարականով մը եկեր է հօրս, եւ ան տունը չըլլալուն, ինծի դոնէ ինքզինքը ցուցնել կ'ուզէ քիչ մը)։

—Պոլսոյ լրագիրներուն մէջ յօդուած կը գրեմ, կը յարէ, հրամցուցած սիկարիս ծուխը դէպ ի վեր փչելով վէսօրէն, մեզի պէսներու գրիչը շուտ ժանգոտելու չի գար եւ արդէն լրագիրներն ալ այնչափ ետեւնուս կ'ինան որ։

Հետեւաբար կը բարեհաճիք . . .

—Այո՛, նոյն իսկ դեռ 1901 Մարտ 24՝ ին յօդուած մը ունէի «Բիւզանդիոն»ին մէջ, աղմուկ հանող բանասիրական մը։

—Հէ՞ . . .

—Այո՛, ես էի ատիկա գրողը 1901 Մարտ 24ին, ինչպէս ըսի, մերինին պէս գրիչներ պէտք չէ որ շուտ ժանգոտին։

Պատին վրայի օրացոյցը կը նայիմ տեսնելու համար թէ յիշողութիւնս զիս չի՞ խաբեր արդեօք, 1902 յունիսին մէջ ըլլալնուս մասին։ Ո՛չ, ճիշդ եմ։

Պա՛հ . . . Մարդը տարի մը եւ երեք ամիս առաջ յօդուած մը գրեր է եղեր եւ թերեւս դալ տարի հատ մըն ալ պիտի գրէ, որովհետեւ իրենին պէս գրիչներ պէտք չէ որ ժանգոտին ե՞ղեր . . .

Կ'ապահովցնեմ ընթերցողներս թէ բան մը չեմ չափազանցեր, պարզապէս կը պատմեմ։

—Աստուած չատ քաշել չտայ, կեցիր քեզի աղուոր դաս մը տամ, կ'ըսեմ մտքէս։

Եւ առտուան խեղճուկ դասատուին համեստ ու հիացիկ դիրքը առած, կը ձգեմ որ քիչ մըն ալ առաջ երթայ Նախամարդեան էֆ.ն։

—Ըսել է լրագիր կը կարդաք, երբեմն։

—Այո՛, կ'ըսեմ խօսելու վախցող աշակերտի մը ձայնով, յօդուած ալ կը գրեմ երբեմն . . .

—Դո՞ւք . . .

—Այո՛ ես, շատ չէ սակայն։—Է՛հ սանկ չարաթը մէկ երկու հատ։

Ոտքը ոտքին վրայէն վար կ'առնէ մարդուկը, քիչ մը ատեն պատին վրայի մէկ պատկերը կը դիտէ անխօսուկ, մինչ ես կը ժպտիմ։

—Նոյն իսկ . . . ոճրագործութի՞ւն մը։

—Նոյն իսկ . . . ոճրագործութի՛ւն մը ըսաւ երիտասարդը, ու դիմագիծերը գալարեցան։

Անկէ վերջ, ամբողջ վալսի միջոցին, ա՛լ բառ մը անգամ չփոխանակեցին։ Միայն, խազին վերջանալուն, երբ կը լաժնուէին իրարմէ, տիկինը մրմնջեց.

—Է՛հ, ուրեմն, յուսացէ՛ք . . .

Ծանուցագրերը հրատարակուեցան եւ ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ, ու ժան Կէորիէ չէր խորհեր անգամ թէ, Տիկ. տը Թէռնուառ միշտ կը մտածէր վրէժ լուծելը։

Երիտասարդ ամուսինը տասնրհինգ օր արձակուրդ ուզեց եւ սկսաւ իր կնոջ հետ ճամբորդել Իտալիոյ ու Զուիցերիոյ մէջ։ Ցետոյ նորէն իր գործին դլուխը դարձաւ։

Իր խաղաղ, պարկեշտ եւ աշխատող մարդու կեանքին մէջ, ոչինչ կը յիշէր անցած դարձածներէն։

Թէռնուառ, նորակազմ ընտանիքին համար, Հօսման պուլվարին վրայ, Շաթօսէօն փողոցին մէջ բաւական կոկիկ կահ կարասիներով տուն մը պատրաստել տուած էր, ուր հանգիստ ու չքեղ կեանքը սկսան։ Մաքրուիլ ու անոր կարիճ ամուսնին համար։ Մարմիվալ ալ Մաքս-Լուիզ կինդ ըլլայ, այն ատեն ալ ինծմէ քեզի ներողութիւն չկայ։

Ժան խոնարհեցաւ առանց խօսելու։

Անտէա նորէն խառնուեցաւ ներկաներուն։ Այտերը կաս կարմիր կարած, կը փայլէին, զինքը խոսող տենդին ազդեցութեան տակ։ Աչքերը սեւ ագամանդներու վառվռուն թիւնը ունէին, սովորականէն բոլորովին տարբեր, ամէն ատենուանէն շատ աւելի զրդռիչ, զգլխիչ երեւոյթ մը տալով անոր։

Նոյն պահուն երիտասարդ մը ելաւ իր առջեւը, եւ նայեցաւ փայլուն կնկան երեսն ի վեր, աղաչող նայուածքով մը։

Անտէա կեցաւ անմիջապէս։

—Պարոն տը Լիւպէրսաք, ձեզի վալս մը խոստացած էի, այնպէս չէ՞։

Երիտասարդը քանի մը բառեր կմկըմաց, ու նոյն վայրկենին երկուքը փութացան իրարու։

—Կը սիրէ՞ք զիս, Պարոն տը Լիւպէրսաք, հարցուց կինը։

—Խենթի՛ պէս, պատասխանեց տը Լիւպէրսաք զողզղալով։

—Եւ ամէն բան ընել պիտի ուզէի՞ք, ինծի հաճելի ըլլալու համար։

—Ամէ՛ն բան։

—Ամբողջ կեանքս։

—Այցելու մը, կ'ըսէ սպասուհին։

Հիւրանոց կը մտնեմ ու անծանօթի մը հետ դէմ առ դէմ կը գտնեմ ինքզինքս դարձեալ։

Արեւէն այրած դէմքով, դեղինի վրայ կարճահասակ մըն է այս անդամ անծանօթս, որ բերանը բանալուն պէս դասատու ըլլալը կը հասկցնէ ինծի։ Ասիկա միւսին չնմանիր սակայն. խրոխտ ու ինքնահաւան ձեւով մը, ոտքը ոտքին վրայ նետելով։

—Եթէ լրագիր կը թղթատէք, անուշս անչուշտ ծանօթ է ձեզի, Մարկոս Նախամարդեան։ (Բիչ մը առաջուան խեղճուկ ու միամիտ դասատուին յարգական ձեւերուն համը դեռ բերանս ըլլալուն, այս քիչ մը զիս բանի տեղ չդնելու ձեւերը ջիղերուս կը դպչին։ Ի՞նչ ընես սակայն, հիւր է վերջապէս։ Ցանձնարականով մը եկեր է հօրս, եւ ան տունը չըլլալուն, ինծի դոնէ ինքզինքը ցուցնել կ'ուզէ քիչ մը)։

—Պոլսոյ լրագիրներուն մէջ յօդուած կը գրեմ, կը յարէ, հրամցուցած սիկարիս ծուխը դէպ ի վեր փչելով վէսօրէն, մեզի պէսներու գրիչը շուտ ժանգոտելու չի գար եւ արդէն լրագիրներն ալ այնչափ ետեւնուս կ'ինան որ։

Հետեւաբար կը բարեհաճիք . . .

—Այո՛, նոյն իսկ դեռ 1901 Մարտ 24՝ ին յօդուած մը ունէի «Բիւզանդիոն»ին մէջ, աղմուկ հանող բանասիրական մը։

—Հէ՞ . . .

—Այո՛, ես էի ատիկա գրողը 1901 Մարտ 24ին, ինչպէս ըսի, մերինին պէս գրիչներ պէտք չէ որ շուտ ժանգոտին։

Պատին վրայի օրացոյցը կը նայիմ տեսնելու համար թէ յիշողութիւնս զիս չի՞ խաբեր արդեօք, 1902 յունիսին մէջ ըլլալնուս մասին։ Ո՛չ, ճիշդ եմ։

Պա՛հ . . . Մարդը տարի մը եւ երեք ամիս առաջ յօդուած մը գրեր է եղեր եւ թերեւս դալ տարի հատ մըն ալ պիտի գրէ, որովհետեւ իրենին պէս գրիչներ պէտք չէ որ ժանգոտին ե՞ղեր . . .

Կ'ապահովցնեմ ընթերցողներս թէ բան մը չեմ չափազանցեր, պարզապէս կը պատմեմ։

—Աստուած չատ քաշել չտայ, կեցիր քեզի աղուոր դաս մը տամ, կ'ըսեմ մտքէս։

Եւ առտուան խեղճուկ դասատուին համեստ ու հիացիկ դիրքը առած, կը ձգեմ որ քիչ մըն ալ առաջ երթայ Նախամարդեան էֆ.ն։

—Ըսել է լրագիր կը կարդաք, երբեմն։

—Այո՛, կ'ըսեմ խօսելու վախցող աշակերտի մը ձայնով, յօդուած ալ կը գրեմ երբեմն . . .

—Դո՞ւք . . .

—Այո՛ ես, շատ չէ սակայն։—Է՛հ սանկ չարաթը մէկ երկու հատ։

Ոտքը ոտքին վրայէն վար կ'առնէ մարդուկը, քիչ մը ատեն պատին վրայի մէկ պատկերը կը դիտէ անխօսուկ, մինչ ես կը ժպտիմ։

—Նոյն իսկ . . . ոճրագործութի՞ւն մը։

—Նոյն իսկ . . . ոճրագործութի՛ւն մը ըսաւ երիտասարդը, ու դիմագիծերը գալարեցան։

Անկէ վերջ, ամբողջ վալսի միջոցին, ա՛լ բառ մը անգամ չփոխանակեցին։ Միայն, խազին վերջանալուն, երբ կը լաժնուէին իրարմէ, տիկինը մրմնջեց.

—Է՛հ, ուրեմն, յուսացէ՛ք . . .

Ծանուցագրերը հրատարակուեցան եւ ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ, ու ժան Կէորիէ չէր խորհեր անգամ թէ, Տիկ. տը Թէռնուառ միշտ կը մտածէր վրէժ լուծելը։

Երիտասարդ ամուսինը տասնրհինգ օր արձակուրդ ուզեց եւ սկսաւ իր կնոջ հետ ճամբորդել Իտալիոյ ու Զուիցերիոյ մէջ։ Ցետոյ նորէն իր գործին դլուխը դարձաւ։

Իր խաղաղ, պարկեշտ եւ աշխատող մարդու կեանքին մէջ, ոչինչ կը յիշէր անցած դարձածներէն։

Թէռնուառ, նորակազմ ընտանիքին համար, Հօսման պուլվարին վրայ, Շաթօսէօն փողոցին մէջ բաւական կոկիկ կահ կարասիներով տուն մը պատրաստել տուած էր, ուր հանգիստ ու չքեղ կեանքը սկսան։ Մաքրուիլ ու անոր կարիճ ամուսնին համար։ Մարմիվալ ալ

—Զիսօսի՞ք Նախամարդեան էֆ., կ'ըսեմ յետոյ։

—Գլուխիդ ցաւցուցի բաւական, էֆ. հայրերնիդ կ'երեւայ թէ պիտի ուշանայ, ուրիշ ատեն կուգամ տեսնուելու, կ'ըսէ ու կառնէ կը քալէ։

ՓԱՅԼԱԿ

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԲԱՆ

ՀՐԱՇԱԼԻ ԿԵԱՆՔԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մր. Քօլիս Հընդինկթը, Հարաւային Ամերիկայի Երկաթուղիներու ճիմնադիրը, գործի ասպարէզին մէջ մտաւ տարեկան 17 ոսկիի վարձքով մը։ Ճարտարուեստի մեծ իմաստ մը եղած է ան, ու իր մեռած ատենը, 5,400,000 ոսկի կը թողուր։ Իր որդեգիր աղջիկն է Հացֆելդի իշխանուհին, ազնարհի ամենեն չքնաղ կիներէն մէկը։

Քօլիս Հընդինկթը ամերիկեան կամքի տոկունութեան մարմնացումն էր. իր կեանքը տիպար օրինակ մըն է ամէն անոնց համար, որոնք ոչինչով գործի կը սկսին եւ միլիոնատէրներ ըլլալով, ահագին ազդեցութիւն մը կ'ունենան իրենց ազգին պատմութեան վրայ։

Այսուհանդերձ, Մր. Հընդինկթը բոլորովին ձեռքը պարապ չձեռնարկեց գործի. իր ազնուական նախահայրերէն բաւական բան ժառանգած էր։ Իր ծնողքը, այն մոլեռանդ մաքրակրօններու սերունդէն էին, որ ամերիկեան ազգին գլխաւոր մէկ մասը կը կազմէ։ Անոնք նիւթական հարստութեան տէր մարդիկ չէին, բայց յաջողած էին իրենց տղոց նկարագրին ներարկել, լաւ ապրելու համար անհրաժեշտ եղող սկզբունքները, որոնք ապագայ տարիներուն մէջ ամէնէն լաւ արդիւնքները արտադրեցին, գոնէ իրենց մէկ զաւակին ասպարէզին մէջ։

Մր. Հընդինկթը ծնած էր 1821, հոկտեմբեր 22ին, Բոնէքթիքըդ նահանգին մէջ, Հարվինկթը գիւղը։ Տասնըչորս տարեկան եղած ատեն 6 ոսք (երկու եարտա) բարձրութիւն ունէր։ Աղեղի մը պէս ծիգ, եւ եղի մը չափ հուժկու էր։ Այդ տարիքին մէջ էր որ թողուց վարժարանը եւ սկսաւ գործի ասպարէզին մէջ մտնել, տարեկան 17 ոսկիի վարձքով մը։ կ'արժէ յիշատակել որ այդ գումարը գրեթէ ամբողջութեամբ կը խնայէր, քանի որ ուտելիքի եւ ուրիշ ծախքեր չունէր։

Մր. Հընթինկթը, խօսելով իր կեանքին մասին, սապէս կ'ըսէ. «Իմ գործի սկսելուս առաջին տարին վերջին, այսօրուան չափ դրամատէր մըն էի։ Թող երկու երիտասարդներ սկսին իրենց կեանքի ասպարէզը. եթէ առաջինը տարեկան 15 ոսկի մը շահի եւ 10ը կը խնայէ, իսկ միւսը նոյն գումարը շահելով, ոչինչ կը խնայէ, քսան տարի վերջն ալ նոյն տարբերութիւնը պիտի ըլլայ երկուքին մէջ»։

Հընդինկթը տասնըվեց տարեկան էր, երբ գործունէութեան աւելի լայն սահմաններու ցանկալով, առաւ իր խնայած դրամները եւ նաեւ, կարգ մը յանձնարարութիւններ, ու գնաց Նիւ-Եորք։ Այնտեղ, սկսաւ պարապիլ ամէն տեսակ երկաթեղէններ ծախելով։ իր բոլոր գործերուն մէջ ցոյց տրուած պարկեշտութիւնը շուտով զինքը յաջող մարդ մը ըրին իր բոլոր ձեռնարկներուն մէջ։ Վեց տարուան մէջ, Մր. Հընթինկթը, մարդկային բնութեան վրայ թանկագին տեղեկութիւններ հաւաքեց, որոնցմով մեծագոյն օգուտները քաղեց իր ապագայ կեանքին մէջ։ Իր քաղած ծանօթութիւններուն մէջ ամէնէն կարեւոր մասը կը կազմէր սա կէտը. Մր. Հընթինկթը տեսաւ թէ, հողը շատ աշխատող ձեռքերու եւ լաւագոյն միջոցներու պէտք ունի, իր արտադրութիւններուն դիւրագոյն փոխադրութեանը համար։

Այդ ատենները որո՞ւն մտքէն կ'անցնէր թէ, նոյն այս երիտասարդը քառասուն տարիներ ետքը, հարաւային Ամերիկայի երկաթուղիներու ընդարձակագոյն դիծը պիտի շինէր ու անձնական կառախումբով մը պիտի ճամբորդէր այդ երկիրներուն մէջ։ Եւ սակայն, այդ բանը պատահեցաւ։ Իրաւ որ, իրական կեանքը երբեմն վիպականէն աւելի տարօրինակ է։

Մր. Հընդինկթը, իր երիտասարդութենէն, չքեղ մարդ մըն էր. թէ ֆիզիկապէս եւ թէ մտաւորապէս անթերի մէկը կրնար համարուիլ։ Իր տղայութենէն բացօթեայ անցուցած կեանքը, զօրացուցած էր իր ջիղերը եւ գնդերները։ Արդէն տղայութենէն իրեն սովորութիւն ըրած էր իրենց տունին համար հարկ եղած փայտը ազոցելը եւ ճեղքելը։ Գործի ասպարէզին մէջ ալ այդ հուժկու երիտասարդին վիճակուեցաւ ահագին յաջողութիւններ ձեռք ձգել. Քալիֆոռնիոյ ոսկիի հանքերուն մէջ, իր սրատեսութեամբը եւ ձեռներեցութեամբ, մեծ հարստութիւն մը դիզեց։ Բայց Մր. Հընդինկթը ատով ալ չբաւականացաւ. ինք, որքան որ գործի մարդ մըն էր եղած, բայց հաւասարապէս խէալներու եւ ծրագիրներու սիրահար անձնաւորութիւն մը կը ներկայացնէ. ու իր հոկայ երազը ուրիշ բան չէր, այլ, Խաղաղական Ովկէանոսէն մինչեւ Ատլանտեան, 3500 մղոն հեռաւորութեան մը վրայ, երկաթուղիի գիծեր հաստատել, ատով դիւրացնելու համար Հարաւին Ամերիկայի մէջ ապրանքներու եւ ճամբորդներու փոխադրութեան գործողութիւնները։ Այդ երազը ներշնչեց զինքը ու իր կեանքը զբաղեցնող միակ հոգը եղաւ։

Մր. Հընդինկթը երբ իր ծրագիրը յայտնեց մէկ քանի բարեկամներու, շատերը ծիծաղեցան իր վրայ ու կոչեցին զինքը «թեթեւամիտ երազատես» մը. բայց այդ խօսքերը երբեք չազդեցին իր վրայ, ու օր մը վերջապէս յաջողեցաւ իրագործելու իր հոկայ ձեռնարկը։ Առաջին քայլը շուտով առնուեցաւ, 1,700,000 ոսկի զբաղեցնող մասին, որոնք յանկարծ իջնալով կրնան աղէտ մը ըլլալ մեզի համար . . .

—Սակարանի հարուածներէ չեմ վախնար, Պարո՛ն Լը Շառիէ. եւ Միւսիտան, որուն հարստութիւնը ահագին է, զիս նեղութենէ կրնայ ազատել պէտք եղած ատեն։ Դիտէ՞ք թէ, իր շնորհիւ է որ այս դրամատունը ունեցած եմ Մինչեւ այսօր յաջողած եմ, ու թէեւ կրնայ ըլլալ որ օրին մէկը խաբուիմ, բայց ինչպէս ըսի Միւսիտան կեցած է ինծի համար։ Ակէ զատ, աւելցուց Թէռնուառ խնդալով, ամէն բան սեւ կը տեսնէք դուք, Պարո՛ն Լը Շառիէ։ Դիտեմ թէ ծախքերս շատ են, եւ հարստութիւնս տակաւին լաւ մը ապահովուած չէ, բայց ապագային վրայ հաւատք ունիմ։ Ցանդգնութի՛ւն, միշտ յանդգնութիւն։ Պ. Շառիէ գլուխը կը շարժէր։

—Պ. Միւսիտան կրնայ մեռնիլ . . . այն ատե՞ն։

Գուժարե՛ր թռչուն։ Միւսիտան երիտասարդ է տակաւին . . . ինչո՞ւ մեռնի։

Ցետոյ քանի մը վայրկեանի լռութենէ վերջ, շարունակեց.

(Շարունակելի)

[4] ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

—Մաքս-Լուիզին կը հսկեմ ես։

—Բայց ձեր վրայ է որ պիտի յարձակիմ . . . ժա՛ն, վերջին անգամ մըն ալ, կը պաղատի՛մ։

—Կը պատուեմ ու կը յարգեմ Պ. տը Թէռնուառը, ձեր ամուսինը . . . Եւ կը սիրեմ անիկա՝ որ իմ կինս պիտի ըլլայ, կը սիրեմ Մաքս-Լուիզը։

Կատաղութեան շարժում մը ըրաւ Անտէա։ Շրթունքն ու մատները ջղաձգօրէն կը կծկուէին շարունակ։

Քանի մը քայլ ալ առին, այս անդամ դէպ ի սրահը, որուն դրանը առջեւը հասնելուն, Տիկ. տը Թէռնուառ բաժնուեցաւ ժան Կէորիէի թեւէն, առանձին ներս մտնելու համար, եւ ըսաւ.

—Պիտի սպասեմ, ժա՛ն, մինչեւ որ այս ամուսնութիւնը տեղի ունենայ, պիտի կրնամ ներել, բայց անկէ վերջ, երբ մաքս-լուիզ կինդ ըլլայ, այն ատեն ալ ինծմէ քեզի ներողութիւն չկայ։

ժան խոնարհեցաւ առանց խօսելու։

Անտէա նորէն խառնուեցաւ ներկաներուն։ Այտերը կաս կարմիր կարած, կը փայլէին, զինքը խոսող տենդին ազդեցութեան տակ։ Աչքերը սեւ ագամանդներու վառվռուն թիւնը ունէին, սովորականէն բոլորովին տարբեր, ամէն ատենուանէն շատ աւելի զրդռիչ, զգլխիչ երեւոյթ մը տալով անոր։

Նոյն պահուն երիտասարդ մը ելաւ իր առջեւը, եւ նայեցաւ փայլուն կնկան երեսն ի վեր, աղաչող նայուածքով մը։

Անտէա կեցաւ անմիջապէս։

—Պարոն տը Լիւպէրսաք, ձեզի վալս մը խոստացած էի, այնպէս չէ՞։

Երիտասարդը քանի մը բառեր կմկըմաց, ու նոյն վայրկենին երկուքը փութացան իրարու։

—Կը սիրէ՞ք զիս, Պարոն տը Լիւպէրսաք, հարցուց կինը։

—Խենթի՛ պէս, պատասխանեց տը Լիւպէրսաք զողզղալով։

—Եւ ամէն բան ընել պիտի ուզէի՞ք, ինծի հաճելի ըլլալու համար։

—Ամէ՛ն բան։

—Ամբողջ կեանքս։

բամագլուխով, 1861ին հաստատեց «Միջին Խաղաղականի Երկաթուղեայ ընկերութիւնը» ու գնայ կառավարութեան ձեռնտուութիւնը խնդրել, շինութեան սկսելու համար։ Այս յաջողութիւններուն հանդէպ, ամէն ոք հիացած մնաց, ու այն թշնամիի բերանները, որոնք առաջին օրէն ամէն ջանք թափած էին գինքը յուսահատեցնելու համար, շուտով լռութեան դատապարտուեցան։

* * *

Բայց Մր. Հընդինկթըն չէր այն մարդոցմէ, որոնք սահմանափակ միտքերու եւ պզտիկ իտէաներու տէր են։ Երկաթուղիներու հաստատումէն անմիջապէս ետք, ան ձեռնարկեց ուրիշ ոչ նուազ հսկայ ծրագրի մը գործադրման։ Աշխարհի ամէնէն մեծ նաւարաններէն մէկը հաստատեց Վիրճինիայի մէջ, 4000 գործաւորներով. այդ նաւարանին մէջէ էր որ դեռ վերջերս շինուեցան «Բիրսարճ», «Բէնթըքի» և «Իլլինուա» Ամերիկայի պատերազմական նաւերը։

Շատ բնական է որ Մր. Հընդինկթընի այս մեծամեծ յաջողութիւնները թշնամիներ չշինեցին իրեն, բայց ինք բնաւ կարեւորութիւն չէր տար անոնց, ու իր ամէնէն կատաղի հակառակորդներն իսկ, խնդումներս կը բարեւէր։ Ամերիկացիներուն յատկանիշը կազմող զուարթախոհութիւն մը ունէր ու կատակներու սիրահար մըն էր։

* * *

Այսչափ տարօրինակօրէն յաջող կեանքի մը մասին, անուշտ հետաքրքրական է գիտնալ յաջողութեան գաղտնիքը, ու այն գրութիւնը, որուն կը հետեւէր այդ մարդը։ Մր. Հընդինկթըն հաղուագիւտ կարողութիւնը ունէր, գործի հոգերը բոլորն ալ իր թեւերուն, երբ իրիկունը տուն երթար, ու ինք, իր այս մտաւոր զերծ ըլլալուն կը վերագրէ իր թարմ եւ առոյգ վիճակը, նոյն իսկ եօթանասուն եւ եօթ տարեկանին մէջ։ Օրագրողի մը, որ վերջերս իրեն այցելած էր, ասպէս խօսած է. «Չեմ գիտեր թէ վաղը ինչ պիտի բերէ ինծի, ու տակէ զատ, հոգս անգամ չէ։ Այն մարդիկը, որոնք կը կարծեն թէ ես վաղուան մասին հոգ կ'ընեմ, կը սխալին։ Մէկ օրուան գործերը բաւական են մարդու մը, այդ օրուան համար։ Ձեր ցորկնը այսօր տնկեցէք, ու երբ հունձքի ատենը գայ, հնձեցէք։ Ես այդպէս կ'ընէի, երբ ցորեն կը տնկէի։ Ես ինքս վաթսուն տարիներէ ի վեր գործի մէջ մնցած եմ, միշտ այս սկզբունքին հետեւելով։»

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Մաքսային ժողովոյ անդամ անուանուեցաւ Իզմիրի հանրօգուտ շինութեանց քարտուղար Իշան պէյ։ Պիթլիսի կեդր. նախագահ ատենի Հուզուզի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Սվազի կեդր. նախնական պատժադատ ատենին նախագահ Սամի էֆ., որուն յաջորդեց Մուսուլի նախն. պատժադատ ատենի հրաժարեալ նախագահ Ճէմալ էֆէնտի։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Ա. աստիճան որբուեցաւ Քաղաքապետական ժողովոյ անդամ Նուրուլլահ էֆ.։

ՇԲԱԴՐԱՄ. — Արեւեսից չքաղրամ տրուեցաւ Հայտար Փաշայի մէջ կառուցուող բժշկական վարժարանին մէջ ատաղձագործութիւն ընող Քօսղի Մասքայի եւ Գրիգոր վարպետի։

ԹՈՒՐՔԵՒՌՈՒՍԱՆԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Թուրքեւռուսական առեւտրական պայմանագրութեան գործադրութեան դրուելու մասին, Ռուսանոյ եւրմական նախարարութիւնը հեռաւեալ շրջաբերականը ուղղած է իր երկրին բոլոր մաքսատանց տնօրէնութիւններուն։— Թուրքիոյ եւ Ռուսանիոյ միջեւ յուլիս 30/12 օգոստոս 1901ին Պոլսոյ մէջ կնքուած առեւտրական պայմանագրութեան վաւերագիրները ներկայ յուլիս ամսոյ 1/14ին փոխանակուած ըլլալով, այս հրամանագրիս ընդունած թուականներնուդ սկսեալ, յարակից ցուցակին մէջ նշանակուած ապրանքները պայմանագրուած մաքսատուրքերով պիտի ընդունիք։

Այն բոլոր ապրանքները որոնք թէեւ նշանակուած են ցուցակին մէջ, բայց որոնց ներածման գործողութիւնները կատարուած են արդէն մինչեւ ներկայ հրամանագրիս ստանալիք թուականիդ, անոնք առաջուան տուրքերուն պիտի ենթարկուին։ Իսկ այն ապրանքները որոնց համար այդ գործողութիւնները չեն կատարուած եւ որոնց ներածման յայտարարութիւնը չէ եղած, ու այն ապրանքները՝ որոնց այդ գործողութիւնները կատարուած են ներկայ հրամանագիրս ընդունած օրերնիդ, նոր պայմանագրութեան համաձայն մաքսատուրքի պիտի ենթարկուին։ Տեղւոյ վկայագիր (Certificat d'Origine) չպիտի պահանջէք. միմիայն, մաքսային պաշտօնաթուղթերուն վրայ պիտի նշանակէք ապրանքին ուսկից գալը, Ֆաբրիւտին համաձայն։ Ասիկա սակայն, բայց ի գործերէն. որովհետեւ անոնց համար տեղւոյ վկայագիր պէտք է պահանջել։

Այն պարագային ուր, ցուցակին մէջ նշանակուած ապրանքները (բայց ի արեւելագործերէն՝ որոնք օսմանեան արտադրութիւն են) դան նաեւ անանկ երկիրներէ որոնց հետ ալ առեւտրական պայմանագրութիւններ, համաձայնութիւններ ունինք, անոնց մասին ալ ի գործ պիտի դրուին ազգային ամէնէն նպաստաւորեալ ապրանքին համար գոյութիւն ունեցող պայմանները, Թուրքիոյ հետ կնքուած նոր պայմանագրութեան համաձայն։

Այդ երկիրներն են Անգլիա, Աւստրաւ-Հունգարիա, Պելճիգա, Գուլկարիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Յունաստան, Զուիցերիա, Հոլանտա, Ռուսիա։

Գալով Ռումանիոյ բնիկ ապրանքներուն, անոնք ո՛ւրտեղ որ ալ արտածուելու յատկացուած ըլլան, Թուրքիա կամ ուրիշ տեղ մը, պիտի չարունակէք տեղւոյ վկայագիր տալ, եթէ պահանջուի։

Պէտք է գիտնաք նաեւ որ, ըստ նոր պայմանագրութեան 5րդ յօդուածին, առանց մասնաւոր արտօնութեան մը չէք կրնար թող տալ որ Ռումանիայէ Թուրքիա արտածուին, վառօդ, զէնքեր, ծխախոտ, բեմպէքի, ինչպէս նաեւ աղ, որովհետեւ այդ նիւթերը արգիլուած կամ մենաշնորհուած են Թուրքիոյ մէջ։

«ՎՕՍԲՕՐԻՍ»՝ Յոյն կանանց թերթը որ տպագրական տեսչութեան կողմէ դադարման դատապարտուած էր, նոյն տեսչութեան մէկ հրամանագրովը վերսկսաւ հրատարակուիլ։

ԱՌՈՂՋ ԺՈՂՈՎՐ.— Ինչպէս տեսնուեցաւ երէկուան պաշտօնականներէն, առողջապահական ընդհանուր քննիչ Տոքթ. Բոչոնի հանգստեան կոչուած, եւ անոր յաջորդ նշանակուած է Եգիպտոսի առողջապահական խորհուրդին մէջ օսմ. պատուիրակ Տոքթ. Տուքա փաշա Տոքթ. Տուքա փաշա Օսմ. Կայսրութեան առողջապահական պաշտօնեայ եղած է 1875 հոկտեմբերին ու շատ մը պաշտօններ վարած է Միջագետքի մէջ եւ Թօրի մաքրանոցը։ 1878 թուականէն սկսեալ, յաջորդաբար առողջապահական բժիշկ եղած է Կէլիպոլուի, Պուրկազի, Ճիտտէի, Հոտէյտայի մէջ եւայլն։ 1881ին Ատէնի առողջապահական օսմանեան պատուիրակ նշանակուած է։ Յետոյ առողջապահական բժիշկ կարգուեցաւ Բամարանի, ուր մաքրանոց մը հաստատեց։ 1887էն 1889 Դալմիոյ առողջապահական պաշտօնարանին տեսչութիւնը վարած է եւ ճիշդ այդ թուականին զրկուած է Եգիպտոս, իբր առողջապահական օսմ. պատուիրակ։

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ շատրուան մը չինել տուեր է Գոնեայի նահանգին Աքսէրայ գաւառակին մէջ։ Շատրուանին ջուրերը եկեր են ներկայ յուլիս ամսոյ 5ին եւ այդ առթիւ հանդէսներ կատարուեր են նոյն գաւառակին բնակիչներուն կողմէ։

«ՀԼՅՊԷՔԻԻՄԱ» մտրտանաւը որուն մէջ կը գտնուին կայս. ծովային վարժարանէն շրջանաւարտ երկրաչափներ, Անթալիոյ ճամբով Պէյրութէն Բատոս գացեր է, ուսկից մեկներ է դէպ ի Իզմիր։

ՊԱԼԸՐ ԲԱՁԱՐԻ մէջ Եորկի անուն մարդու մը պատկանող երկու փուռերու մէջ տիրող սոսկալի աղտոտութիւնը առողջապահական քննիչներուն ուշադրութիւնը գրաւելով այս վերջինները հրամայեցին շուտով մաքրել ամէն բան, խիստ թրողներուն ձեռքերն ու հագուստներն ալ մէջը ըլլալով։

ՈՒՆԴԱԲԱՆԻ կողմը Պրչաքճը Ալաէտտին եւ Հայտար թաղերուն մէջ կարմրախտը շատ զոհեր կը տանի։ Ներկայիս 50է աւելի տղաք կը տառապին նոյն հիւանդութենէն այդ թաղերուն մէջ։ Եւ սակայն թաղապետական բժիշկները այցելութիւններ չեն տար բնաւ այդ կողմերը, ինչպէս կը հակցուի իգտամի գրուած նամակէ մը։ Այս առթիւ է որ նոյն թերթը պարտք կը համարի ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը հրաւիրել նոյն թաղերուն առողջապահական վիճակին վրայ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ քննիչ Պ. Հէրման երկու ամսուան արձակուրդով Գերմանիա ուղեւորեցաւ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ վերջին կիրակի օրուան ընդհանուր հասոյթը եղած է 56000 դրչ։ Այս ամսուան հասոյթը անցեալ ամսուանէն շատ աւելի է։

*** Շիրքէթի Խայրիէ նոր կանոնագիր մը պատրաստեր է, որուն համաձայն զանազան դասակարգերու կը բաժնուին ընկերութեան ծառայող նաւապետները եւ ուրիշ պաշտօնեաները, եւ ցոյց կը տրուի թէ իւրաքանչիւր դասակարգի պատկանող պաշտօնեայ որքան ժամանակ աշխատելէ վերջ պաշտօնի բարձրացումը պահանջելու իրաւունք պիտի ունենայ։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ մէջ հաստատուած արուեստից պարսկական վարժարանին համար ամէն կողմէ նուէրներ կը ղրկուին։ Պոլսոյ Պարսիկ երեւելիները իրենց կողմէ արժէքաւոր իրիզէններ, շալ, ոսկի գնդասեղ, ժամացոյց, եւայլն կը նուիրեն, անոնցմով վիճակահանութիւն մը սարքելու եւ հասոյթը արուեստից վարժարանին յատկացնելու համար։ Կոթթէմպուրկի պարսկական հիւպատոսը ատաղձագործութեան յատուկ գործիքներու հաւաքածոյ մը ղրկեց։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ նախնական դատարանին սնդամ Բաղիսլ, եւ նոյն դատարանին առժամեայ անդամներէն Ահմէտ Էմին եւ Մուսա, ինչպէս նաեւ միւլազիմանդամ Մուսա էֆ.ները կանոնի հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալնուն համար դատի տակ առնուեցան։

ՋԷԹԸ.— Սակէ առաջ քանիցս դրեցինք թէ Թուրքիոյ վաճառականները ձէթի գործ չեն ըներ Մալթայի հետ, հակառակ հոն իրենց համար գոյութիւն ունեցող ապարէզէն, ինչպէս կը տեսնուէր Մալթայի օսմ. հիւպատոսին մէկ տեղեկագրէն։ Երեկուան Մօնիթիրը այս խնդրին շուրջ նամակ մը կը հրատարակէ որուն մէջ նամակագիրը կ'ըսէ թէ, եթէ Թուրքիոյ ձէթերը աւելի լաւ պատրաստուին ու զտուին, քանակութեան տեսակէտով շատ առատ ըլլալով, կրնան ոչ միայն Մալթա այլ եւ ուրիշ երկիրներ ալ արտածուիլ, ու երկրագործական նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս կէտին վրայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Զանգզուլէի մէջ առջի օր արեւելքէն արեւմուտք երկրաշարժ մը պատահեր է։ Վնաս չկայ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՈՒ ԲՈՂԵՐԱՆ. — Աղեքսանդրիոյ մէջ ամսոյս 9ին ժանտախտի երկու դէպքեր եւ մահ մը պատահած են։ Նոյն օրը Եգիպտոսի Մուչա քաղքին մէջ պատահած են քոլէրայի 24 դէպքեր, որոնց 14ը եւ առաջուց վարակուածներէն 4 հոգիներ մեռեր են։

ՀԱՄԱ-ԲԱՑԱԳ գծին վրայ գտնուող հեռագրական կայաններուն մէջ օտար լեզուներով յարաբերութիւններ կատարելու պիտի սկսին։

ԳԱԼԱՏԱՅԻ կառավարութեան կողմէ Բ. կարգի Տանիլօ պատուանշան տրուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեան սենեկի քարտուղարներէն Իպրահիմ պէյի։

ՋԵՆԻ ԿԻԼԼԷ, յայտնի է թէ, բացարձակապէս արգիլուած է Իզմիրի մէջ։ Անցեալ չարաթ օրը նոյն քաղքին մէջ քանի մը հոգիներու վրայ դաշոյն եւ բէվոլվէր գտնուելով անմիջապէս օսմանական պաշտօնեաներուն կողմէ հաւաքուեր են։

ՊԷՏԷՍԹԷՆ ԲԷԹԻԻԷՏԱՍԻի պաշտօնը յանձնուեցաւ Կայս. Պալատան խոհանոցին հնոյպան Բեամիլ ազան։

ԱՂԷՔ ԶՈՒՐԻ տակառներուն վրայ փակցուած թղթապրոշմները շատ անդամներ խարդախութեամբ կրկին ու կրկին կը գործածուին։ Պատկանեալ պաշտօնատունը հրամայեց պէտք եղած տեղերը որպէս զի կառավարական դանձուն վնաս հասցնող այդօրինակ արարքները արգիլուին խստիւ եւ հեղինակները ենթարկուին օրինաց խստութեան։

ԲԷՆՏԻԲԻ ԵՒ ՄԱԼԹԷՊԷի մէջ պատահած հրդեհները այսուհետեւ, հեռագրաւ իմաց պիտի տրուին Դարթմալի գրամատան։

ԱՐՄՏԻԲԻ հրապարակին վրայ դրծառնութիւնները կայուն վիճակ մը ունին։

ԿՈՐՍՈՒՍԾ ԴՐԱՄԱՊԱՆԱԿ. — Երէկ, Շիշլիէն Ղալաթիա իջնող թրամուէյի կառքի մը մէջ, բաւական սատակ պարունակող զրամապանակ մը գտնուելով յանձնուեցաւ թրամուէյի վարչութեան Ղալաթիոյ պաշտօնեաներուն։ Դրամապանակին տէրը կը փնտռուի։

ԸՆԿԵՑԻԿ.— Բերա, Թարլա Պաշի Զիպա փողոց բնակող փաստաբանի դրագիր Լիւզոր անուն մէկու մը դրան վրայ առջի գիշեր երկու ամսուան աղտոտ պզտիկ մանչ մը կախեցին։ Լիւզոր զայն անմիջապէս կառավարութեան յանձնեց։ Մանկիկը Յոյն էր։

ՌՕՏՈՍԹՈՅԻ ֆրանսական հիւպատոս Պ. Տաքէլաոի Պոլիս եկաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Զերնօմօրեց պատկանաւը երէկ Իզմիր երթալու համար մեկնեցաւ Պէյօլիւքտէրէէն։

Այսօրուան Սակարանին գիները կարդալ չորրորդ էջին մէջ։

ՔՐՈՆԻԿ

Երէկ, ինչպէս վերջին պահուն հրատարակեցինք մաս մը թերթերու մէջ, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան Պատրիարքական Պատուիրակ Կէօմրիւքճեան Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Խառն ժողովին ներկայանալով ստացաւ իր պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգները։ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս, ինչպէս գրած էինք արդէն ասկէ առաջ, յառաջիկայ շաբթու կը մեկնի Ատանա, եւ Խառն ժողովոյ կողմէ յանձնարարուած է իրեն որ կարելի եղածին չափ շուտ կատարէ ընտրական գործողութիւնները, վերադառնալու համար իր վիճակը, որ առանց առաջնորդի չի կրնար մնալ երկար ատեն։ Ժողովը այս կէտը մանաւորաբար չեշտեց՝ երբ Կէօմրիւքճեան եպիսկոպոս կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդեց Պիլէճիկի թեմական գործերուն նկատմամբ։ Մեզի լուր կուտան թէ Կէօմրիւքճեան եպիսկոպոս ճամբու պատրաստութիւններ կը տեսնէ արդէն։ Իր մեկնումին նկատմամբ Պատրիարքարանը արդէն իսկ տեղեկութիւն տուած է Կիլիկիոյ կաթողիկոսական տեղապահ Բէքմէզճեան Կիրակոս եպիսկոպոսի, որ ասկէ առաջ քանիցս դիմում ընելով Պատրիարքարան, շնչած էր ընտրական գործողութեանց, եւ Պատրիարքական Պատուիրակին ժամանման փութացուելուն պէտքը։ Պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ յոյս կը տածուի թէ Կիլիկիոյ Աթոռը ամիսէ մը, կամ շատ շատ ամիս ու կէսէն պիտի կրնայ ողջունել իր նորընտիր Կաթողիկոսը։

×

Վիեննայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Այտընեան Արքեպիսկոպոսի թաղումը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ուրբաթ, կէս օրէն վերջ, ժամը 4ին, մանակցութեամբ բովանդակ Միաբանութեան։ Դարձեալ հեռագիրներ կ'բսեն թէ ամէն կողմէ ցաւակցական հեռագիրներ կը հասնին Վիեննա, Միխիթարեանց վանքը, արքեպիսկոպոսին մահուան առթիւ։

×

Պատրիարքարանի մէկ պաշտօնագիրը լրացեալ համարած ըլլալով Դասըմիաշայի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնը, նոր ընտրութեան հրահանգ կուտայ թաղեցւոց։ Ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ յուլիս 24ի կիրակին, եւ քուէները պիտի ընդունուին ժամը 12էն մինչեւ 3½, ուրկէ վերջ պիտի կատարուի քուէհամարի գործողութիւնը։ Ընտրութեան պիտի նախագահէ Ֆէրիքիւղի քարոզիչ Արարգեան Գրիգոր վարդապետ՝ որ երկար ատեն պաշտօնավարած է Դասըմիաշայի մէջ։ Ընտրելեաց եռապատիկ ցանկը պատրաստուած է արդէն եւ կը պարունակէ հետեւեալ անունները.— Տեարք՝ Ալիքսան Նալպանտեան, Արթաքի Տ. Ստեփանեան, Աւետիս Պոյաճեան, Դէորգ Եէմէնիճեան, Զենոբ Եէմէնիճեան, Կարապետ Բէլէշեան, Կարապետ Մինասեան, Միհրան Պէյզոզլեան, Մանուկ Ալիբրարմաքեան, Մկրտիչ Ադամեան, Յակոբ Շաբարեան, Նազարէթ Եէմէնիճեան, Սարգիս Կիւլէրեան, Արամ Պայթարեան եւ Ստեփան Դարիկեան։ Այս ցանկը՝ քուէթուղթերուն հետ պիտի հաղորդուի թաղին ընտրողներուն։ Ինչպէս կը յիշուի, հրաժարեցուած առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը շատ գնահատելի պաշտօնավարութիւն մը չէր ունեցած եւ շարունակ տեղի կուտար թաղեցւոց բողոքներուն։ Կը յուսանք որ Դասըմիաշայի ատեն փոքառու գրաձգ այս անգամ կարող ու խղճամիտ անձերու շուրջ կը խմբեն իրենց քուէները։

×

Պէրութի Ամերիկեան բժշկական վարժարանէն այս տարի 31 շրջանաւարտ ելեր են, 16ը բժշկական եւ 15ը դեղագործական ճիւղէն։ Այդ շրջանաւարտներէն 8ը հայ են՝ 5ը բժշկական եւ 30ը դեղագործական ճիւղէն։ Բժշկութեան վկայական ստացած են Պ. Պ. Անդրանիկ Առաքէլեան, Եղիա Արեւեան, Յարութիւն Պապիկեան, Աւետիս Ճէպէճեան եւ Արզար Մարկոսեան։ Իսկ դեղագործական ճիւղէն Պ. Պ. Խոսրով Բէշիշեան, Սիմոն Ռափայէլեան եւ Դարեգին Բիւրքճեան։

×

Տնտեսական խորհուրդը նկատելով որ կարդ մը թաղ. խորհուրդներ առանց Պատրիարքարանի գիտութեան, իրենք իրենց յարաբերական գործերու կը ձեռնարկեն, կալուածական վարձքերու եւ ուրիշ այդ կարգի խնդիրներու նկատմամբ, որոշեց այս պարագան յանձնել Պատրիարքարանի նկատառման, խնդրելով որ այդ մասին հարկ եղած դեկոյցը ըլլայ առ որ անկ է։

×

Կրետէի հոգեւոր հովիւ Տ. Աւետիս քահանայ գողութեան մը առարկայ դարձեր է չոգենաւին մէջ՝ որ զինքը Իզմիրէն Պիրէոն կը փոխադրէր։ Ճամբան, գող մը որ չէ գտնուած, շորթեր է քահանային ճամբորդութեան յատուկ ամբողջ դրամը, այնպէս որ Տ. Աւետիս՝ չոգենաւէն Պիրէոնի նաւահանգիստը ելլելու համար դրամ իսկ չէ՝ կրցեր գտնել։ Աթէնքի մատրան հոգաբարձուն սակայն զինքը ազատեր է այդ նեղ կացութենէն եւ ճամբայ հաներ է դէպ ի իր պաշտօնատեղին՝ Կրետէ։ Որչափ որ կը յիշենք, առաջին անգամն է որ հայ աւերտէր մը գողութեան մը զոհ կ'երթայ։

Տնտես. Խորհուրդը դումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ եւ զրաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

Եէնի գիւղի եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւները, սկսեալ 1896 մայիս 1էն ցվերջ դեկտեմբերի 1901 տարւոյ, կեդր. Համարակալութեան կողմէ մատուցուած տեղեկագրի մը վրայ քննելով վաւերացուց, յայտնելով իր գոհունակութիւնը Թաղ. Խորհրդոյ բարւոք պաշտօնավարութեան համար։

Գում-Գարուի Մայր Եկեղեցւոյ եւ Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հաշիւներու մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարելով վերջնական տնօրինութիւնը յանձնեց նոյն վերապահեց։

Պատրիարքարանի նշանախօսութեանց յատուկ խաչի տուփերուն պատրաստութիւնը նուազագոյով կատարելու համար որոշեց հրաւիրել նոյն գործը ստանձնել փափաքող արհեստաւորները յատուկ ծանուցումով։

Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մատակարարութեան հաշիւները, սկսեալ 1897 մայիս 1էն ցվերջ նոյեմբերի 1901 տարւոյ, մատուցուած ըլլալով Տնտես. Խորհրդոյ, յանձնուեցաւ կեդր. համարակալութեան ի նախաքննութիւն եւ ի տեղեկագրութիւն։

Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր ի նորոյ քարաչէն կառուցանելու եկեղեցւոյն ետեւի կողմը գտնուած զրեսաններու եւ սպասներու պահպանութեան համար ժամանակին կառուցեալ փայտեայ չէնքը։ Խորհուրդը հարկ եղած քննութիւնը կատարելով ընդունելի գտաց ներկայացեալ տարաբերութիւնը։

Ի Հանգիստ Հոգւոյ Հանգուցեալ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ԴԵՐԱՊԱՆՑՈՍԱՆ

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ.Ի ԱՅՏԸՆԵԱՆ

Արքեպիսկոպոս Սարգսեանց, Ընդհանրական Աբբայ Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննայ, Նորին Սրբութեան Քահանայապետին Առնչին Թագաւիր եւ Հռոմայ Դասուն Արքեպիսկոպոս, Կոմս Հռոմայ, Պատուական Օսմ. Կայս. Դ. Մէճիտի պատուանշանով, Աւստ. Կայս. Ֆրանց Եոզէֆ կարգին Մեծ-Խաչով, Վարդապետ Աստուածաբանութեան, Ցոբելեար, եւայլն

որ հանգիստ ի Տէր ի Վիեննա, յ8/21 յուլիսի, **1902**։

Առաջիկայ Կիրակի, 14/27 Յուլիս, ժամը 2ին (Ը. Թ.), հանդիսական Պատարագ պիտի մատուցանի՝ Ս. Յ. Ոսկեբերան եկեղեցին (ի Թաքսիմ), ԱՐՔԻԱՊԱՏԻՒ ԴԵՐԱՊԱՆՑՈՒՆՈ ՊՕՂՈՍ ԹԷՐԶԵԱՆ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՏԱՆԱՑ, ի ներկայութեան ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ԴԵՊՔԵՐՔ. ՀՈԳԵՒՈՐ ՏԵՍԱԳՆ, ՊՕՂՈՍԻ ՊԱՏՐՈՍԻ ԺԱ.ի, ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՊԱՏԻՒ ԱՐՔԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ, որ եւ սլիտի կատարէ Հոգեհանգստեան Պատարագը։

Կը հրաւիրուին ՅՅ. Պահանայք, ազգականք, ծանօթք եւ բարեկամք Արեւելապատիւ Հանգուցեալին եւ Միխիթարեան Միաբանութեան, ներկայ գտնուիլ եւ աղօթել Դեր. Հանգուցեալին հոգւոյն համար։

Բանկալթի, 10 Յուլիս, 1902.

Վանատուն

ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ Վիեննայ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔՈՄՊԻ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Բարիզէն 20 յուլիս թուականով կը հեռագրուի թէ, Ֆրանսայի նախարարապետը Քոմպ, զլուխատեսական ընկերակցութեան մը հացկերոյթին ատեն ատենաբանութիւն մը ըրաւ խօսելով այն տեսակ խնդրի մը վրայ, որ այսօր Ֆրանսական քաղաքականութեան մէջ ամէնէն կարեւոր տեղը կը բռնէ, այսինքն բացատրեց իր ընթացքը հանդէպ կրօնական միաբանութեանց։ Քոմպի այս ատենաբանութիւնը կատարելապէս կը համապատասխանէ այն ծրագրին, զոր կառավարութիւնը, նախարարապետին պաշտօնի անցած ատեն արդէն որոշած էր, եւ որ պատասխան մըն է կարգ մը կուսակցութիւններու կողմէ եղած բողոքներուն. ինչպէս յայտնի է, խնդիրը սա է որ ընկերակցութեանց մասին հաստատուած օրէնքը կ'ուզուի գործադրութեան դնել, եւ կրօնական այն միաբանութիւնները, որոնք պետութենէն արտօնութիւն չունին գոյութիւնին շարունակելու համար, փակել զանոնք. կրօնական շատ մը միաբանութիւններ սակայն կը մերժեն դիմումներ ընել, արտօնութիւն ստանալու համար, թէեւ անոնցմէ ըլլան այնպիսիներ որոնք օրէնքին ստիպումին ներքեւ հարկադրուին օրինական այդ դիմումները ընել, բնականաբար ի բաց առեալ ճիզուիթները, որոնք արդէն նախապէս կըրնան գիտնալ իրենց ընելիք դիմումներուն ապարդիւն ըլլալը։ Կրօնական միաբանութեանց կողմէ ըլլալիք դիմումներու նկատմամբ, նախարարապետ Քոմպ, վերջերս խորհրդարանին մէջ սա յայտարարութիւնը կ'ընէր արդէն թէ, «Մենք բարեմտութեամբ պիտի քննենք, կրօնական միաբանութեանց կողմէ մեզ ըլլալիք դիմումները, որոնց դիտաւորութեան մէջ, կրօնական հաւատքը եւ մտածումը տարածելն է խնդիրը։ Բայց հաստատ կերպով մերժողական պատասխան պիտի տանք անոնց, որոնք դիտաւորութիւնը ունին, դիմումով ձեռք անցուած արտօնութիւնը ծառայեցնել, պետութեան կողմէ դատարակութեան համար եղածին դէմ ելլելու։ Մենք քայլ առ քայլ յառաջ պիտի երթանք, եւ եթէ դուք այնպէս կարծէք օր մը, որ մենք պէտք եղածին չափ յառաջ չենք գացած, ձեր այդ մտածումը պէտք է մեզ հաղորդէք միայն։ Յետոյ եթէ մեծամասնութիւն մը գտնուի որ ուզէ ձեր յարմար նկատածը գործադրութեան դնել, այն ատեն կառավարութեան հաւանութիւնը չէ որ պիտի պակսի ձեզի։»

Մինչեւ այսօր, կրօնական միաբանութեանց պատկանող 2500 դպրոցներու մասին փակման որոշում տրուած է։ Այս առթիւ գիտելի է որ, Ֆրանսայի մէջ կրօնական միաբանութիւնները 6 տարեկանէն մինչեւ 13 տարեկան տղոց համար 22,167 դպրոցներ ունին 1,629,612 աշակերտներով, հանդէպ, կառավարութեան պատկանող 62,192 նախակրթարաններու, 3,780,405 աշակերտներով։ Բայց ասոնք կրօնական միաբանութիւնները Ֆրանսայի մէջ ունին 2905 մանկապարտէզներ 362,214 մանուկներով, մինչդեռ պետութեան պատկանող մանկապարտէզներու թիւը կը հասնի 2574 ի, 359,661 մանուկներով։ Պետութեան եւ քաղաքներու պատկանող միջնակարգ վարժարանները, Ֆրանսայի մէջ կը համրուին 85,599, մինչդեռ մասնաւոր միջնակարգ վարժարանները 10,182, եւ կրօնական միաբանութեանց կողմէ բացուածները, ի բաց առեալ զուտ կրօնական դպրոցները, կը կազմեն 68·825 թիւը։ Դիտելի է նաեւ որ աղջկանց բարձրագոյն կրթութիւնը, գլխաւորապէս կրօնական միաբանութեանց ձեռքը կը գտնուի։

★ *Վերի այս թուականները ուրեմն յստակ կերպով ցոյց կուտան թէ, կրօնական միաբանութիւնները Ֆրանսայի նոր սերունդին դաստիարակութեան գործին մէջ ինչ ահագին բաժին մը ունին, որով որքան կարեւոր քաղաքական ներքին խնդիր մըն է այսօր Ֆրանսական ժողովուրդին համար, արդի նախարարապետ Քոմպի այն չրջարերականը, զոր այս վերջինը մէկ քանի օրեր առաջ բոլոր քաղաքագլուխներուն ղրկեց, ասկէց առաջ, ընկերակցութեանց մասին որոշուած օրէնքին ամենախիստ կերպով գործադրումը պահանջելով։ Նախարարապետին այս պահանջման հետեւանքն է որ, այսօր 2500 կրթական հաստատութիւններ, ամէնքն ալ կրօնական միաբանութեանց ձեռքը, օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն պէտք է փակուին։ Ահա՛ այս պարագան է որ կարգ մը կուսակցութիւններու, գլխաւորաբար աղգայնականներու կողմէ, նախարարութեանց ուղղուած բողոքներու շարքի մը ծնունդ տուած է։ Նախարարապետ Քոմպ ալ, յուլիս 20ին ատենաբանութիւն մը ըրած է, զոր կարիլի է իբր անուղղակի պատասխան մը նկատել եղած բողոքներուն, եւ որու մասին, այս առտուան թղթաթերով մայրաքաղաքս հասած Վիէննական թերթեր հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը բովանդակեն։—*

ԲՈՆՍ, 20 յուլիս. —Դիւզանտեսական ընկերակցութեան կողմէ տրուած հացկերոյթի մը ատեն, Նախարարապետ Քոմպ ատենաբանութիւն մը ընելով, յայտարարեց թէ ինքը ստանձնած է դահլիճին Նախագահութիւնը, որպէսզի ընկերակցութեանց մասին որոշուած օրէնքը գործադրութեան դնէ։ Նախարարապետը բողոքեց այն յայտարարութեանց դէմ թէ ինքը հալածանքի քաղաքականութեան մը կը հետեւի եւ հարցուց թէ, արդեօք օրէնքին գործադրութիւնը հալածա՞նք պէտք էր նշանակել։ Իբր ապացոյց այն կէտին թէ ինքը հալածանքի քաղաքականութեան մը չի հետեւիր, Քոմպ ցոյց տուաւ այն հանդարտութիւնը, որով օրէնքը գործադրութեան կը դրուի. մասնաւորապէս ըրաւ նաեւ այն պարագան թէ օրէնքի գործադրութեան հանդէպ ոչ մէկ ընդդիմութիւն եղած է։ Հաստատուած օրէնքը, յայտարարեց Նախարարապետը, անհրաժեշտութիւն մըն էր, նկատի ունենալով հետզհետէ աճումը կրօնական միաբանութեանց, որոնց ազդեցութիւնը քաղաքականութեան, եւ վերջերս ալ խորհրդարանական ընտրութեանց ատեն զգալի էր։ Մենք ձեռք առինք կառավարութեան սանձը, Ֆրանսահանրապետութիւնը պաշտպանելու համար, եւ պարտքերնիս պիտի կատարենք, առանց նկատի առնելու մեզի դէմ ուղղուած անուանարկութիւնները եւ սպառնալիքները։ Իր ատենաբանութեան վերջին, Նախարարապետը արդարացուց կառավարութեան ընթացքը, հանդէպ կրօնական այն միաբանութեանց, որոնք օրէնքին չեն ուզեր հպատակիլ։

★ *ԲԱՐԻԶ, 21 Յուլիս.—Կոլուա թերթը կը հաղորդէ թէ, Բիոն երեսփոխանը մեծ միդինկ մը կը սարքէ բողոքելու համար, կրօնական միաբանութեանց պատկանող կարգ մը վարժարաններու փակման դէմ։*

★ *ԲԱՐԻԶ, 21 Յուլիս. — Սէն Ռոշի թաղին մասնաւոր վարժարաններուն մէջ այսօր տեղի ունեցած պարկեւաբաշխութեան հանդեսէն վերջը, այդ վարժարաններու աշակերտներուն մայրերէն մեծ թիւ մը, Էյֆելի պալատը գնաց, Լուպէ նախագահին կնոջ ազերսագիր մը մատուցանելու համար, որով կը խնդրէ որպէսզի Բոյրերու վարժարանները չի փակուին։ Տիկին Լուպէ ազերսագիրը մատուցանողներուն ըսել տուաւ թէ, իրենց ազերսագիրը պիտի յանձնուի ներքին գործոց նախարարութեան։ Ոստիկանութիւնը դժուարաւ համոզեց այդ կիները, որ Էլիզէէն հեռանան, որոնք անպատճառ ուզդակի տիկին Լուպէի հետ կ'ուզէին խօսիլ։*

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բիպոռոի մէջ, զօրավար Հոչի արձանին բացման առթիւ, ծովային նախարար Բէլլըդան ատենաբանութիւն մը ըրաւ, որուն մէջ ջերմագին բառերով ջատագովեց Ֆրանսայի հանրապետական բանակը։ «Բանակն խիստ կարգապահութիւնը, ըսաւ ատենաբանը, պարտաւոր եմ հաղորդել պետութեան բոլոր քաղաքացիներուն յայտնելով միւնոյն ատեն թէ, նոյն այդ բանակը պարտաւոր է օրէնքներուն, քաղաքային իշխանութեան հպատակիլ եւ համակերպութիւն ցոյց տալ խորհրդարանին մամուլին եւ հանրային կարծիքին հսկողութեանց, առանց որոնց, երկիրը Ֆրանսական ազգին բարգաւաճման տեսակէտով նպաստաւոր չէր ըլլար։»

★ *Ծովային նախարար Բէլլըդան քաղաքային խորհուրդի կողմէ տրուած սեղանին ատեն ալ ատենաբանութիւն մը ըրաւ, որուն մէջ՝ ցոյն հաւատից թէ, դահլիճին մէջ կատարեալ միաձայնութիւն կը տիրէ, կղերականութեան դէմ Ֆրանսական հանրապետութիւնը պաշտպանելու գործին մէջ եւ յարից թէ, կղերականութիւնը կ'ուզէ իր ազդեցութիւնը բանակին մէջ մացնել։ Նախարարը իբր անհրաժեշտ յայտարարեց բանակին ծառայութիւնը, որովհետեւ, եթէ բանակը վերցուէր, օտար տիրող մը, որ Ֆրանսան իր լուծին ներքեւ պիտի առնէր, նորէն պիտի ստեղծէր բանակը։ «Մենք, ըսաւ Բէլլըդան, կ'ուզենք բանակ մը, որ ամէնուն նոյն իսկ անոնց համար որոնք ոչ մէկ արէզ կը կրեն, բաց ըլլայ։»*

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

Ֆոսիշէ Զայքուսկ երբեակ զինակցութեան նոր պայմանագրութեան, զինուորական տեսակէտով ունեցած բովանդակութեան մասին հետեւեալ յայտարարութիւնները կ'ընէ։—

«Երբ 1891 ին, Ռուսիոյի նախարարութեան օրով, երբեակ զինակցութեան պայմանագրութիւնը երկարաձգուեցաւ, Իտալիա առաջարկեց, Ֆրանսայի կողմէ Գերմանիոյ վրայ եղած յարձակման մը պարագային, իտալական զօրագունդեր ղրկել, Դիւոլի ճամբով դէպի գերմանական կայսրութեան արեւմտեան սահմանները։ Իտալիա այն ժամանակ առաջարկեց երկու զօրաբաժիններ ղրկել գերման եւ ֆրանսական սահմանագլուխը։ Այս առաջարկը, ժամանակին տեղի ունեցաւ Բիշէնց զօրավարին կողմէն, որ իտալական սպայակոյտին պետն էր, եւ որ ընդունուեցաւ Գերմանիոյ կողմէ, երբ աւստրիական սպայակոյտն ալ որ եւ է առարկութիւն մը չբրաւ իտալական զօրագունդերուն Աւստրիոյ մէջէն անցնելուն նկատմամբ։ Երբեակ զինակցութեան ներկայիս վերանորոգուելուն, զինուորական կարգ մը պատճառներ, ժամանակին եղած վերոյիշեալ համաձայնութեան ջնջումը անհրաժեշտ դարձուցին։ Իսկ երբեակ զինակցութեան բուն նկարագիրը պայմանագրութեան վերանորոգուելովը, որ եւ է փոփոխութիւն մը չէ կրած։ Երբեակ զինակցութիւնը այսօր ալ այնքան նուազ յաճախականութեան է, որքան երբեմն, եւ միւս կողմէն ալ, վերը յիշուած ծանօթ զինուորական համաձայնութեան ջնջուելովը, միայն ձեւակերպութիւն մը ըլլալու աստիճանին չէ իջած, ոչ մէկ կերպով, որովհետեւ այդ համաձայնութեան ջնջումը տեղի ունեցած է, պարզապէս այդ բանը զինուորական տեսակէտով աւելի յարմար նկատուելուն, եւ Ֆրանսայի կողմէ Գերմանիոյ վրայ տեղի ունենալիք յարձակման մը պարագային, Իտալիա զինուորական նոյն պարտականութիւնները ունի նորէն։»

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ *Յուլիս 21ին հրատարակուեցաւ Անգլիոյ ներկայ տարուան յաւելուածական պիւտճէն, որ կը ներկայացնէ 501,076 անգլիական ոսկիի գումարը։ Այս գումարէն 25,000ը թագադրութեան հանդէսներուն համար որոշուած է։*

★ *Պերլինի կէս պաշտօնական թերթը, Լօքալանցայկըր կը հաստատէ այն լուրը թէ, Վիլհէլմ կայսրը, դէպի հիւսիս իր ճամբորդութենէն վերադարձին, Սէօլէնտի մէջ այցելութիւն պիտի տայ Իտուբրտ թագաւորին։ այցելութեան թուականը տակաւին չէ ճշդուած։*

★ *Պելկրատի թերթերը կը հաղորդեն թէ Սերպիոյ թագաւորական զոյգը, յառաջիկայ հոկտեմբեր 15ին ճամբայ պիտի ելլէ Ռուսիա երթալու համար։*

★ *Պապը, յուլիս 21ին, իր ներկայութեան ընդունեց ամերիկեան պատուիրակութիւնը, որուն մէջ կը գտնուէր նաեւ Փիլիպպեաններու քաղաքային կառավարիչը, Դաֆդ, ընդունելութեան մասին նախապէս մերժողական պատասխան տրուելէ վերջ։ Բանակցութեանց ելքին նկատմամբ իր գոհ մնացած ըլլալուն իբր նշան, Պապը, պատուիրակութեան իւրաքանչիւր անդամին յիշատակ մը նուիրեց։*

★ *Պերլինի պաշտօնաթերթը Ռայխսանցայկըր օրինագիծ մը կը հրատարակէ լուսանկարներու առաջին հեղինակի իրաւունքին նկատմամբ։ Այս օրինագիծը վարչապետ Պիւլով կոմսին կողմէ, քննուելու համար խրկուած է գերմանական դաշնակցութեան միւս բոլոր պետութիւններուն, յարակից բացատրող դիտողութիւններ ալ աւելցնելով, որպէս զի ապրիլի տրուի, նորանոր շրջանակներու մէջ խնդիրը ծեծելու։*

★ *Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովին մէջ, Կիպսըն Ֆոուլըր հարցապնդում մը ներկայացուց, ըսելով որ իրա՞ւ է թէ կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունի Ֆրանսական, իտալական եւ սպանիական կառավարութեանց միջեւ լատինական միութեան մը հաստատուած ըլլալուն, որ նպատակ ունի կարգ մը քաղաքական խնդիրներ կարգադրել։ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական, Բրէնպորն պատասխանեց թէ կառավարութիւնը այդ տեսակ միութեան մը հաստատուած ըլլալու մասին տեղեկութիւն չունի։—Լապուշէռ երեսփոխանը, ելմտական նախարար Հիքս-Պիչի հրաժարման մասին խօսելով կը հարցնէ թէ, արդեօք կառավարութիւնը նպատակ ունի՞ իր ելմտական քաղաքականութիւնը գաղթավայրերու մէջ չարունակել։ Նախարարապետ Պալֆուր յայտարարեց թէ, որքան որ ինք գիտէ, ոչ մէկ պատճառ կայ ենթադրելու թէ, դահլիճը իր ընդունած քաղաքականութենէն պիտի բաժնուի, Հիքս-Պիչին պաշտօնէ քաշուելէն վերջը։*

★ *Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը, հակառակ չրջած զրոյցներու, կը հաստատէ թէ Տոնէցի չրջանակին մէջ մէկ քանի ամիսներէ ի վեր, ամէն տեսակէտով կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։*

★ *Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովին մէջ, հարցապնդման մը պատասխանելով, Բրէնպորն յայտարարեց թէ Վայմայի (Հարաւային Աֆրիկէ) խնդրի մասին կազմուած հաշտարար դատարանը, որուչեց որ անգլիական կառավարութեան 9000 ոսկիի հատուցում մը ըլլայ։ (ԾԱ. ՆՕԹ ԻՄԲ. Վայմայի մէջ ժամանակին ֆրանսական եւ անգլիական զօրագունդերուն մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ, բաւական թիւով Անգլիացի սպաներ սպաննուեցան)։*

★ *Թիֆլիզէն 21 յուլիս թուականով կը հեռագրուի թէ, քաղաքային իշխանութեան կողմէ կարգադրութիւն մը եղած է, որով քաղաքին մէջ զէնք կրելը արգիլուած է։ Այս որոշումը գործադրութեան պիտի դրուի յառաջիկայ օգոստոս 30էն սկսելով։*

★ *Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը յուլիս 20, առաւօտեան ժամը 7ին Ռաքքոնիճի հասաւ եւ ժողովրդեան կողմէ խանդավառ կերպով ընդունուեցաւ։*

★ *Յուլիս 19ին, Բարիզի մէջ, Ռաս Մաքմանէնի ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն, Էդիէն երեսփոխանը ջատագովեց զայն, իբր անխոնջ զինուոր մը, որ միշտ Ֆրանսայի բարեկամը եղած է։ Յետոյ ատենաբանը աւելցուց թէ, Հառարի մէջ չինուած երկաթուղիի գիծը նպատակ ունի Հապէշիստանի հարստութիւններուն զարկ մը տալ։ Ռաս Մաքմանէն շնորհակալութիւն յայտնեց Էդիէն երեսփոխանին խօսածներուն, եւ յայտարարեց թէ,՝ անոր խօսքերը պիտի հաղորդէ Մենելիք թագաւորին, որ անոնց մէջ պիտի տեսնէ Ֆրանսայի բարեկամութեան մէկ նոր ապացոյցը, այն բարեկամութեան՝ որ երթալով աւելի սերտ կը դառնայ։ Ռաս Մաքմանէն յայտարարեց նաեւ թէ, Հապէշիստան ամէն կերպով կը պատասխանէ Ֆրանսայի տուած զգացումներուն, եւ յետոյ Լուպէ նախագահին կենացը բաժակ պարպեց։*

★ *Ինչպէս արդէն երկկ գրած էինք, Զանզիպարի վախճանեալ էմիրին տեղ գալը բարձրացած է իր որդին Սայիտ Ալի։ Նախարարապետ Բոգլրոս պիտի վարէ խնամակալի պաշտօնը մինչեւ որ արդի էմիրը լրացնէ իր 21րդ տարիքը։ Էմիրը այժմ 18 տարեկան է։*

★ *Յուլիս 20 թուականով, Զանզիպարէն կը հեռագրուի թէ, անգլիական նաւարաժին մը, 7 մարտանաւերէ բաղկացած, այն տեղ ժամանած է։*

★ *Բորդ Արթիւրէն կը հեռագրուի թէ Զունկուլներու բաւական մեծկակ հրոսախումբ մը Զունչուանի (Մանչուրիա) մէջ, ապրանք փոխադրող կառքի մը վրայ յարձակեցաւ, որ Բորդ Արթիւրի մէջ գտնուող երկու վաճառականներու կը պատկանէր, գրաւեց ապրանքները եւ սպաննեց կառքին ընկերացող երեք հոգիներ։*

★ *Բեգերսպուրկէն կը հեռագրուի յուլիս 20 թուականով թէ, Բաուլօ-Ալպերդօ զրահապատ նաւուն մէջ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան, ի միջի այլոց, իտալական դեսպան Մոռռա, Բրոնչդատի վերին հրամանատարը, ծովային եւ զինուորական իշխանութեանց պետերը, ինչպէս նաեւ Բրոնչդատի առջեւ գտնուող մարտանաւերուն նաւապետները։ Ընդունելութեան յաջորդեց պարահանդէս մը։*

★ *Պելկրատէն կը հեռագրուի թէ թագաւորական Ուքազ մը խորհրդարանի երկու մասերն ալ օրինական գումարման կը հրաւիրէ յուլիս 24ին (այսօր) համար, ինչպէս ասկից առաջ ալ արդէն հաղորդած էինք։*

★ *Բանտայէն 18 յուլիս թուականով հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ, նախորդ իրիկունը Ոլամէնկո եւ Օքդոտ կղզիներուն մօտերը կռիւ մը տեղի ունեցաւ ապստամբներու Բատիլա եւ Տարիեն թնդանօթակիրներուն եւ կառավարական Զուզիուգո եւ Բլարէդ թնդանօթակիրներուն միջեւ։ Տարիէն գրաւուած է։ Կառավարական Պոյարա թնդանօթակիրը չուտով կը նորոգուի եւ ջուրը պիտի իջուցուի։*

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՇՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 23 յուլիս. — Միտրանական վարժարաններու կրօնաւորուհիներուն մեկնումը նոր ցոյցերու տեղի տուաւ Թերմի եկեղեցւոյն առջեւ։ Ցուցարարները հարիւր հոգիի չափ կային, եւ գլխաւորաբար բաղկացած էին կիներէ ու երիտասարդներէ։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան, ընդ որս նաեւ Բիւկլիէզի Բոնթի երեսփոխանը, որ սակայն շուտ մը արձակուեցաւ։

ՏՐԷԶՏԸՆ.—Սաքսոնիոյ Կէորկ թագաւորը ցնցղատապային բորբոքումէ կը տառապի։ Հիւանդութիւնը թէեւ թեթեւ է, բայց թագաւորը անկողինը կը մնայ։

ԻՇԼ.—Սաքսոնիոյ գահաժառանգ իշխանը հոս հասաւ Ֆրանց-Եոզէֆ կայսեր ծանուցանելու համար Կէորկ թագաւորին գահակալութիւնը։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ (Պաշտօնական). — Մուքայի մէջ մինչեւ այսօր 210 քոլերայի դէպքեր պատահած են, որոնցմէ 147ը մահացու։ Դահիրէի մէջ քոլերայէ կին մը մեռաւ. այդ կինը Մուքայէն փախած էր։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ թագաւորը մտադիր է ներկայ գտնուիլ նախարարաց խորհուրդին արտաքոյ կարգի նիստին՝ յառաջիկայ յուլիս 26ին։ Երեսփ. ժողովին մէջ, Տոգթ. Լէյտսի Թրանսվալ վերադարձին նկատմամբ եղած հարցման մը ի պատասխան, Պ. Զէմպրլէյն յայտարարեց թէ Թրանսվալ մտնելու արտօնութիւն չպիտի տրուի այն անձերուն միայն՝ որոնք ծագմամբ Աֆրիքանտէր ըլլալով պատերազմին մասնակցած են։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ. — «Բրիմուս» չոգենաւը ազատուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Լուպէ այսօր ընդունեց Ռաս Մաքմանէնի հրաժեշտի այցելութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ Բոնոթի դուքսը մօտ ատենէն Իտալիայի փոխարքայ պիտի անուանուի։

ՊԷՐԼԻՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսրը Էրութիէմ հասաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Ցոյցեր եղան ի նպաստ եւ ընդդէմ կրօնական միաբանութեանց, բայց ոստիկանութեան միջամտութեան շնորհիւ ո՛չ եւ է անպատեհութիւն տեղի չունեցաւ։

ԱԹԷՆՔ.—Ցունական արժեթուղթերու օտար տէրերուն մասնախումբը, միջազգային ելմտական յանձնաժողովէն տեղեկութիւն ստացաւ թէ յունիս ամսուան ընթացքին մէջ գանձուած գումարները կը հասնին 3,200,000 տրախմիի։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ 23 յուլիս.—Ծերակոյտի անդամներուն մէկ երրորդին նորոգումը տեղի պիտի ունենայ 1903 յունվարին։

ԲԱՐԻԶ.—Երկկ ձերբակալուած բոլոր մարդիկը ազատ արձակուեցան, բայց Պ. Ֆրանսուա Բորէ դատի պիտի քաշուի, ոստիկաններու դիմադրած ըլլալուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Կը կարծուի թէ Բարմանթիէ պողոտային կրօնական միաբանութեանց վարժարաններու փակման հետեւանօք, երկկ ծագած միջադէպերը այսօր ալ պիտի կրկնուին։

ԲԱՐԻԶ.—Բարիզի մէջ, բոլոր հակակղերականները կը հրաւիրուին այս իրիկուն Բանթէոնի հրապարակը։

ԱԶԴ

ԱԶԳ. ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2, Բշ. օր։ Այն ծնողքները եւ պաշտպանները որոնք կը փափաքին իրենց զաւակները ղրկել Կեդր. Վարժարան, կը հրաւիրուին, ամէն օր մինչեւ կէս օր, դիմել վարժարանին ընդհ. հսկող Դանիէլ էֆ. Բարսեղեանի, արձանագրուելու եւ ընդունելու համար մտից քննութեանց ծրագիրը։

Մտից քննութիւնները պիտի կատարուին գրաւոր կերպով, յառաջիկայ օգոստոս 27 Դշ. եւ 28 Դշ. օրերը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Աւագապետ — Աւագնոտար
Գ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ — ՅԱԿՈԲ ԷՍԱՅԵԱՆ

Զալաթա 26 Յունիս 1902

3—6

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 10 Յուլիս		
Օսմ. Քոն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	30	08 —
Ամէնէն բարձր գին »	30	13 —
» վար գին »	30	05 —
Ալիվրե »	—	— —
Բուամէլի երկաթ. ֆր.	114	25 —
Ամէնէն բարձր գին »	115	50 —
» վար գին »	114	14 1/2
Թրանսվալ »	140	— —
Ամէնէն բարձր գին »	136	— —
—		
8 օրուան Քանսոլիտ	500	— —
8 » Երկաթուղի	2	50 —
ԲԱՅՈՒՄ, 11 Յուլիս		
Օսմ. Քոն. Սեռի Դ, Օ.Ո.	30	08 1/2
» ժամ 5ին «	30	08 —
Բուամ. երկաթուղի ֆր.	114	25 —
» » ժամ 5ին »	114	12 1/2
—		
Թապաղ Թիւրք Ռէժի	14	25 —
Միկարեթի, Սեռի A	0	16 —
» » B	0	34 —
Պանգ տը Մէթելին	8	50 —
Ագոսիոն աէ Թրամուէյ	5	20 —

Փուխանոնը	1	35 —
Սօսիէթէ մ'Ասիւրանս	3	90 —
Դրէստի ժէնէրալ	—	— —
Օսս. Օթ. տը Ֆիլ է տթֆ	18	50 —
Ագոսիոն Գոմմերսիալ	1	30 —
Թապաղաց Գօրբօրէյշըն	0	8 06
Անթրբրբրիդ ժէնէրալ	0	0 06
5% Հելլէնիք 1881	202	— —
Պանգ Նասիոն. Յուն.	420	— —
Լաֆիւմ	72	— —
Թէլանվալ	140	— —
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	495	— —
Տէրքօզի Ջրի Ընկ.	260	— —
Թրամվէյի Ընկ.	494	— —
Բրէսի Ֆոնսիէ Լիմիթ.	263	50 —
Անատօլու Երկաթ.	10	27 1/2
—		
ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	109	— 3/8
» » » չէք	110	— 1/8
Բարիզ » »	23	02 1/4
» » » չէք	22	83 1/4
Պէրլին անտակոս չէք	18	60 —
Իուրոն Աւստրիական	21	80 —
—		

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլ. Ոսկի	110	05 —
20 ֆրանգնոց	87	23 —
20 մարքնոց	107	10 —
Ռօլ Լիմբերիալ	90	— —
Գրիմից	51	08 —
Մէճիտիէ արծաթ	108	02 —
Մէճիտիէ քասորդ	107	25 —
Մէճիտիէ մանրուք	103	25 —
Պէշլիք	103	30 —
Մէթալիք	102	10 —
Բուպլի արծաթ	68	2. —
Շիլին	109	10 —
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	10 —
» » բուշկն.	86	20 —
» » իտալկն.	82	— —
Ռէճինա	09	— —
Բուպլի թղթադրամ	8	60 61
Ֆլորին »	9	07 —
Մարք »	107	20 -
Տրաքմի »	35	80 -
Անգլ. ոսկի »	110	05 —
Ֆրանս. » »	87	25 —
Բուշկն. » »	87	10 —
Պուլկ. » »	86	20 —
Իտալ. » »	85	20 —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 22 Յուլիս		
3% Ֆրանսկն.	100	37 —
3 1/2 % »	102	90 —
Օսմ. Քոն. D	27	75 —
Բուամ. Երկ.	116	75 —
Օսմ. Ռէժի	323	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	562	— —
Օսմ. Մաքս	514	50 —
Օսմանիէ	484	— —
Բէրիօրիթէ Թիւրք	—	— —
Քրէտի Լիոնէ	—	— —
5% Իտալական	102	— —
Սպանիական արտաքին	81	— —
Թէմիկէքի փոխառութ.	460	— —
Սէրանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	2.3	— —
Գատապա երկթ.	376	— —
Թրանսվալ Քոնս.	140	50 —
Ռուսական 1890	—	— —
2էք Լոնտոնի վրայ	25	16 —

Լոնտոն, 22 Յուլիս		
Անգլ. Քոնս.	95	75 —
Օսմ. Ռանթ B	54	25 —
» C	29	12 —
» D	27	31 —
Օսմ. Պանգա	12	37 —
Էժիպսիէն Իւնիֆիէ	110	12 —
Տօմինիալ	106	— —
Ամյոլնի երկաթուղի	14	50 —
Գատապա »	83	— —
5% Իտալական	—	— —
5% Հելլենական 1881	40	— —
Ռանթ »	31	50 —
Մօնոբոլ »	42	50 —
Ռուսական 1890	—	— —
Պուլկար 1888 6%	94	— —
Թրանսվալ Քոնս.	05	50 —
Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	33 3/4
—		

Վիէննա, 23 Յուլիս		
Բուամ. երկթ.	108	70 —
Օսմ. Ռեժի	293	— —
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	70 —
—		
Որիւխէլ, 23 Յուլիս		
Ռանթ Օսմ. Սեռի D	27	45 —
Բուամ. երկաթուղի	115	50 —
—		
Պերլին, 23 Յուլիս		
Բուամ. երկաթուղի	113	10 —
Բուպլի (100ը)	216	12 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	35 —
—		

ԱՆՄՐՑԵԼԻ

ԱԺԱՆ Ծ ԽԵԼ ՇԱՏ ԾԱԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Քարաքէոյ Գօտիսօճիանցի անկիւնը, կամուրջին դիմաց Թիւ 9

Սոյն կօշկակարատունը որ քսան եւ եօթը տարիներէ ի վեր արհեստին համար տածած խնամոց չնորհիւ հասարակութեան համարումը չահած է, մեծ քանակութեամբ զաղզիական անգլիական եւ ամերիկեան ամենալաւ ապրանքներէ ամէն ձեւով եւ ամէն չափով կօշիկներ ունի, արանց, կանանց եւ տղայոց համար. նաեւ չարու վրայ կօշիկներ կը շինէ, եւ ամէնէն նրբաճաշակ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը զոհացնէ։ Այն ժամանակ զաղափար մը կրնաք առնել երբ մէյ մը այցելէք վաճառատունը։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

Տ. ԺՕՂԷՖ

360, Բերա, Մեծ–Փողոց, 360

Սենք Անքուան եկեղեցւոյն ճետ դիմ առ դիմ

Ամէնէն կատարելագործեալ եւ նորագոյն գործիքներով կը պատրաստուին Ամէն տեսակ եւ ամէն մեծութեամբ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ

Արտակարգ ամենաոչիւն

Բլաթինօիթիի եւ մեծացում (ակրանտիսմանի) իւղանկար եւ ջրանկար

Փափաքողաց ընտակարաններու մէջ ալ պատկեր կը հանուի

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա Սերայի դպրոցին դէմ, թիւ 200

Գշ. 6շ. Շաբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11 1/2։ Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11 1/2։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՌԻՔԻՈ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Բերա Բուամէլի Բասաժ

Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լապտերներու, օղամուխ գործիներու, եւլն. եւլն. եւլն.

ՊՈՍՖՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐ

մանաւորաբար արեւելքի համար պատրաստուած

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Հեծելանիւներու շինութեան եւ նորոգութեան համար

ԱՆԱՐԱՏ

ԹԱՇ-ՏԷԼԻԷՆԻ ԶՈՒՐ

ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ՈՒԼՈՐ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԱՆԽՏԻՐ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿ ՊԶՏԻԿ ՇԻՇԵՐՈՒ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿ ՀԱՁԱՐՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մասնաւոր կնիքներով եւ երիքերներով զոցուած

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԷԷՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է

Ղալաթիա, Եէր Ալթը Ճամիի կողմը, Խրլսովէրկի խանին տակ, Թիւ 5

ՕՀԱՆ ԲՈՒԼԱՐԵԱՆ Է.Ֆ.Ի ԽԱՆՈՒԹԸ

Փ. Ա. ԳԱՍԱՊԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ ԵՒ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

Պոյիս, Մարբուճճիլար, Զարշըլը խան թիւ 24

Մեծ մթերք ճերկերու եւ դեղերու

Թարմութիւն եւ զտութիւն երաշխաւորեալ

Դիւրամատչելի պայմաններ — Զափաւոր գիներ

Գաւառներէ յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին եւ

Կը կատարուին ճղռտպանութեամբ

Լոնտոնի անգլիական ۵۰۰–۴۰۰–۳۰۰ – ۲۰ – ۱۰۰ – ۷۰ դանգի գոտիներ դրոնտոնդա մասնաւոր գնիներով հրամանատարութիւն ընելու համար։ Ամենայն տեսակի գոտիներ ունի։ Գոտիներ 500, 400, 300, 200, 100, 70ից սուկերու մէջ։ Գոտիներ 150 և 90 թուրքի պարտադրեալ։ Գոտիներ անմաքրած հոտի և կարի թուղթ։ Գոտիներ ամենայն տեսակ։ Գոտիներ պարտադրեալ։

ԱՐԹՈՒՐ Ժ. ՀԸՆԹԷՐ

Ընդհ. Գործակալ Թաղաքիս և Գաւառներու Գալաթիա, Գարաքիմիկ փողոց թիւ 7

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

Իր ձրի դրացուցակով կը խոստանայ, մէարիֆէ վաւերացուած ամէն տեսակ գիրք, նոյն իսկ մէկ հատ, ղրկել ամէն կողմ Պոլսոյ գինով, առանց թղթատարի ծախք պահանջելու։

Դասագիրքերու ընտրութիւն մի՛ ընէք, Մարգարեան գրատան հրատարակութիւնները չտեսած։

Դիմել

Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, թիւ 57

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԳԷՏ

396 *ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐՊ* 396

Եանենի գարէջրատան վրայի յարկը (ճիշդ Զըպուրճեանց դէմն)

Ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ադտտ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առանձնանութիւն։

Զմեռնկրը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ց. Դ. Վերջ մը տալու համար Ցաճախորդաց զանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մատա իւղ ՉՈՒՆԻՆԻ։

4—58-106

MATTONI

GIESSHÜBLER

ՌՆԱԿԱՆ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ

ԻՆԲԵՆԱԲՈՒՂԽ ՈՂՋԻՒՐ ԱԼԲԱԼԵԱՆ ՄԵՂԱՆԻ ԼԱԻԱԳՈՅՆ ԵՒ ՋՈՎԱՅՈՒՏՑԷ

ԸՄՊՆԼԻ

Հազի, կոկորդի ցաւերու, աստմոխի, հարբուխի եւ մրսուրգնչութեան դեղը

ԿՐ ՂԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

Մեծ նպարավաճառներու, դեղավաճառներու, դեղագործներու քով և ճաշարաններու մէջ։

Heinrich Mattoni, Carlsbad et Vienne

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ԶԻ ԿԱՅ

ՄԱՅՍԹԵՐՍԶԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ

15 ղաբաբեն սորվեցայ Ֆրանսերեն սահուն կերպով խօսիլ։

Ց. Ց. Ցակոբիկեան

15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱԾ

2-3 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլիերէն։ Օր. Մարգարեան

Արտօնատէր Ա. ՍԱՏԻԱՆԱՆ

Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (34)

Ա. ԾԱՆԹԷ

ՔՐՈՋ ՆԱԽԱՆՁ

Ա. ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՔՈՅՐԵՐԸ

Ի.

ՏԸՆԵԶԻ ԿԵԱՆՔԸ ԱՋԱՏԱՆ

Երկու ժամ եւթը Իռմա թեւերուն մէջ կը մնային։

Թաղումը հիանալի եղաւ։ Բուամիէի ամբողջ ազնուականները ներկայ էին յուղարկաւորութեան։ Իռմա մինակ, որ ուժ չէր զգացած գաղային հետեւելու, չկրցաւ երթալ անոր թաղման հետեւեալ օրը դղեակը թողուց ու Տընիզը հետը առնելով ընտանեկան յարկը դարձաւ։

—Սա խեղճ կոմսը, մրմնջեց Պ. Տիւքլէն, լուրը առնելով։ Մեղք է եղեր, շատ կը սիրէի զինքը։

Յետոյ Տընիզի նայելով, որ կուլար իր մօրը լալը տեսնելով.

—Էհ, հիմայ ինծի բեռ եղար, մալտաց քթին տակ. սիրուն մէն բան ալ չէ՛...։

Բարեբաղդաբար Իռմա չլսեց զինքը. արդէն Պ. Տիւքլէն շատ ալ ատեն չունեցաւ միւսին տղուն բեռէն տրանջալու։

Առտու մը իր կնոջը սենեակը մտաւ։ Կտաւի մը պէս ճերմակ էր եւ ձեռքերը կը դողդողային. հազիւ կրնար ոտքերուն վրայ կայնիլ, ու քանի մը բառ մրմնջել։

—Ա՛ռ, կարդա՛, ըսաւ անդին նամակ մը տալով տիկին Տիւքլէնի, ու ափոռի մը վրայ իյնալով։

Ատիկա, Բուաթէի մէջ նստար Պ. Օտիժիէի մէկ նամակն էր, որով այս վերջինը կ'իմացընէր թէ Տիւ Ռօվրէէ կոմսը իր մահուանէն քանի մը օր առաջ, ամէն ձեւակերպութիւններով կտակ մը գրած էր, որու զլխաւոր տրամադրութիւններուն պատճէնը իրեն մատուցանելու պատիւը ունէր։

Ըստ այդ կտակի տրամադրութեանց, Տընի տիւ Ռօվրէէ ո եւ է ուղղակի ժառանգորդ չունենալուն, իր ամբողջ հարստութիւնը, որ երեք միլիոն ու քանի մը հազար ֆրանք էր, կը թողուր իր սանուհին Տընիզ Տիւքլէնի՝ հետեւեալ պայմաններով. —

Կը պահանջէր որ Տընիզ առ առաւելն քսան տարեկան ըլլալուն ամուսնանար։

Եթէ Տընիզ իր ամուսնութենէն առաջ մեռնէր՝ բոլոր այդ հարստութիւնը պիտի գործածուէր իր Ռօվրէէի դղեակին մէջ, լքուած բնական աղջիկ պաւակներու համար պատսպարան մը եւ ուսումնարան մը հաստատելու, ի բաց առեալ տարեկան վեց հազար ֆրանքի գումարէ մը, որ տիկին Տիւքլէնի պիտի վճարուէր մինչեւ իր մեռած օրը։

Մինչեւ Տընիզի ամուսնութիւնը կամ մինչեւ իր չափահասութիւնը՝ իր ծնողքը ամբողջ գումարին եկամուտը պիտի կրնային ուղղածուն պէս վարել։

Իր ամուսնութեան թուականին ամբողջ հարստութեան պիտի տիրանար Տընիզ, պայմանաւ որ իր ծնողաց տարեկան 25,000 ֆրանքի եկամուտ մը կապէր, որ անոնց մահուանէն ետքը նորէն իրեն կամ իր զաւակաց պիտի մնար։

Պարոն եւ Տիկին Տիւքլէն իրենց ամբողջ կեանքին մէջ Ռօվրէէի դղեակը բնակելու իրաւունքը ունէին։

Ասոնցմէ զատ, կտակարարը կը պահանջէր որ կտակին տիրանալուն օրն իսկ Տիւքլէն ընտանիքը դար այդ դղեակը հաստատուէր, այդ տեղի առողջարար օդը Տընիզի փափուկ առողջութեան համար աւելի նպաստաւոր թուելով իրեն։

Այս էր այն միջոցը զոր երիտասարդ կոմսը խորհած էր Տընիզի կեանքն ու երջանկութիւնը ապահովելու համար, քանի որ Պ. ու Տիկին Տիւքլէնի ապադան ու հարստութիւնը Տընիզի կեանքէն ու երջանկութենէն կախում ունէր ալ։

Երբ Իռմա ընթերցումը աւարտեց՝ Պ. Տիւքլէն լալ սկսաւ։

—Ա՜հ, բարի մարդը, ըսաւ հեկեկալէն։ Միշտ սիրեցի արդէն զինքը։ Ալ հիմա հարուստ ենք, ալ միլիոնատէր ենք։

Ու ոտքի ելլելով, Տընիզը զրկեց ու զայն կուրծքին վրայ սեղմեց։

Բայց Իռմա ոտքի ելաւ, Տընիզը անոր թեւերէն խլեց արհամարհական ձեւով մը ըսելով.

—Զգէ ատ աղջիկը, դիտես որ մինակ ի՛մս է անիկա։ Տընի՛զ յարեց քաղցր ձայնով մը, մօրդ հետ աղօթէ կնքահօրդ համար ու իր յիշատակը օրհնէ։

Երկուքն ալ ծունկի չոքեցան։

Պ. Տիւքլէն վայրկեան մը անոնց նայեցաւ, ուսերը թօթուեց ու դուրս ելաւ մտլտալով.

—Տասնը վեց տարի միլիոնատէր պիտի ըլլամ, ետքն ալ 25,000ֆր. եկամո՛ւտ...։

Տընիզ արդարեւ երեքուկէս տարու էր, ու Տիւքլէն ճիշդ կը հաշուէր ,եթէ Տընիզ 20 տարեկան ամուսնանար։

ԻԱ.

Վ.ԵՐԱԴԱՐՁԸ

Քանի մը շաբաթ ետքը, Պ. Տիւքլէն իր պաշտօնին հրաժարականը տալով, ամբողջ ընտանիքովը Ռօվրէէի դղեակը կը հաստատուէր։ Մինակ Օնորին բացակայ էր։ Իռմա զայն իր գալուստէն հանած էր Բարիզի շատ մոտ ըլլալուն համար ու Նիսի մէջ ուրիշ կրօնական վարժարան մը դրած էր։ իր ծնողքէն հեռու, մանաւանդ Տընիզէն հեռու։

Իռմա երդում ըրած էր որ երկու սրտիկ աղջիկները իրար ընաւ չտեսնեն, ու դիւրին է հասկնալ թէ, Տընիզին կեանքէն կախում ունեցող հարստութիւնը աւելի եւս կ'ամրապնդէր զինքը այդ որոշումին մէջ։

Սակայն տասներեք տարի տեւեց։ Վերջին երեք տարիներուն միջոցին, մինակ Օնորին կրցաւ արձակուրդներուն գալ քանի մը ամիս անցընել դղեակին մէջ։

(Շարունակելի)